UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

In Digestvm Vetvs

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

De Pignoratitia actione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95938

Visual Library

petam decẽ ex ſumma cẽtũ, tu debitor poſſis dicere, ego volo ꝙ petas tota centũ ſimul, ne vnũ iudiciũ in plura diuidat: Sʒ Bul. de cu. ꝙ ſic, ar. l. nõ tñ. ſ. de pc. fa. cr. l. planc. ſ. ex qb. reb. ad eundẽ iud. ea. l. i. ⁊ ij. facit. j. de exer. l. ne in plures. Sʒ hoc intellige verũ ſi iuriſditio iudicis corã quo agitur, patiat ꝙ poſſit tota quãtitas peti, alias ſecus: vt. d. l. cum quedã. in fi. qḋ no. ¶ Ex lec. anti. ¶ Ex vno ɔtractu nõ poteſt agi diuerſis libellis niſi pro rebꝰ ſeparatis. h. d. adde qḋ dixi. ſ. ſi cer. pe. l. quidam eſtimauerunt.

Rem commodatam. Commodatario cõpetit actio commodati ɔtria, vt cõmodator rẽ cõmodatã i ſuã ptãtẽ reuerſaʒ reſtituat, vl eſtimationẽ, quã noſe ſuerei q̃ pdita putabat, recipit. ¶ In gl. fi. i fi. iſta vera lʒ ɔtriũ no. p gl. i. l. ſi culpa. ſ. ḋ rei vẽ. No. tñ pcedẽtia v̇ba gl. q̃ ḋt ꝙ h̄ fuit eſtimata culpa, nõ res pp id, qḋ dixi in. l. ij. ſ. de ɔdi. ſine cã. ꝓpter illud ꝙ no. Dy. i c. ꝑ poſſeſſore. extra de reg. iu. li. vj. qḋ no. ¶ Ex lec. an. ¶ In gl. vt. j. e. ibi. l. ſi culpa. ſʒ ibi fuit actio ceſſa hic nõ ſm Dy. vel hic precedebat contractus, de cuius natura pcedebat obligatio ad id qḋ agit, ibi non, vt. ſ. de condi. ſine cau. l. ſi fullo.

In rebus. Si cõmodatũ ɔ̃ra ɔmodatarij factũ fuerit, ḋ dolo, lata culpa, leui ⁊ leuiſſima tenet: de caſu aũt nõ tenet, niſi culpa caſuʒ pcedat: ſed ſi cõmodatũ factum fuerit gratia vtriuſqʒ, tenet commodatariꝰ ſolum de lata culpa ⁊ leui. h. d. vſqʒ ad. §. ſine. ¶ No. ex hoc tex. ꝙ leuiſſima culpa ḋr eſſe quando quis nõ facit illud, qḋ faceret diligẽtiſſimꝰ paterfamilias[a], de quo videbitis. j. depo. l. qḋ nerua.

a ¶ Paterfamilias. adde car. in cle. j. de te. ⁊ Frã. are. hic ⁊ eundẽ Bal. in l. que fortuitis vij. co. de pig. actio.

Siue aũt pignus. Pro culpa cõmiſſa in faciendo competit contra commodatarium actio commodati. l. aquil. h. d.

Poſſunt iuſte cauſe. Expẽſe facte ꝓ valetudine ſerui commodati, vel pro requirẽdo ipſuʒ, poſſunt a cõmodatario repeti ſi ſunt magne: ſecus ſi ſunt parue. h. d. ¶ No. ex hoc. §. ꝙ de modicis expẽſis nõ eſt curãdũ, ⁊ ſic nõ curat de modicis:[b] de quo per Dy. in. l. ſi proprietarius. j. de dam. infec.

b ¶ De modicis. adde Jo. An. in. c. qr. ḋ elec. in. j. co. in vj. not. vbi ꝙ īter cõiunctas ꝑſonas de modico curandũ nõ eſt, ⁊ qd dicat modicum vid ibidẽ Jo. An. ⁊ gl. ij. q. vj. anteriorũ. ⁊. xij. q. v. terrulas. ⁊ gl. in l. hactenus. de vſufru.

¶ Ex lec. ant. ¶ No. ꝙ ſi tu cõmodaſti equũ, debeo eũ cibare meis expẽſis: ſʒ ſi expẽdi in mareſchalo, ſi expẽſa eſt modica, non repeto: ſi magna, tũc repeto: ⁊ eſt rõ, qr modica expẽſa ptinet ad illũ qui hʒ vſum rei, ſʒ nõ magna. ⁊ vide qḋ no. Jac. de are. j. ſo. ma. l. diuor. §. impendia. ⁊. l. ſi cum dotem. §. ſin autem.

Item qui ſciens. Cõmodatarius tenet de vitio rei, ſi fuit ſciens. h. d. ¶ In gl. q̃ incipit, ſecꝰ. ⁊ eſt. ibi. §. qũo vero mãdati. vide hic ꝙ no. j. ti. pxi. l. ſi ſeruꝰ. ¶ In ca. gl. ibi, in ſeruo locato. ⁊ rõnẽ diuerſitatis inter ſeruum locatũ ⁊ alias res locatas collige ex his, que not. in. l. iulianus. §. j. de ac. emp.

Quod aũt. In cõpenſatione põt deduci illud qḋ põt peti cõtrario iudicio commo. h. d. ¶ In tex. ibi ampliꝰ. ſ. quã valeat res ɔmodata. No. tex. ſʒ ſi fieri pt. Nã hic ẽ caſꝰ qõnis, ꝙ ſi tu petis a me. x. ⁊ ego oppono tibi cõpẽſationẽ de. xx. q̃ mihi debes, q̃ caſu ſine dubio iudex abſoluit me a dictis. x. tñ iudex ī eodẽ iudicio nõ poterit te mihi ɔdẽnare ad alia decẽ in eodẽ iudicio ex eadẽ inſtẽtia. Sʒ opʒ ꝙ agat ad alia decẽ in nouo iudicio, vt hoc tex. cõiuncta. l. fi. ⁊ iſtud tʒ gl. or. ꝙ nõ fiat cõdẽnatio ex eodẽ iudicio, niſi ſit actũ ꝑ viã recõuẽtiõis. ita no. gl. in. l. cũ pap. C. de ſen. ⁊ iterlo. omiu. pro qua gloſ. videtur caſus hic ſm Gu. de Cu. ¶ Ex le. an ¶ No. ꝙ exceptio cõpenſationis operat vſqʒ ad cõcurrentē quãtitatẽ: vñ ſi opponẽti plꝰ debet, in illo pluri nõ fiet ɔdẽnatio, niſi agatur via actionis: qḋ eſt no. puto tñ ꝙ in totũ interrumpatur preſcriptio, ratio qr iſta exceptio habet vim petitionis, vt. j. reʒ ra. ha. l. amplius. j. de reg. iu. l. omnes actiões. adde qḋ no. in. c. j. de or. cog.

Ad eos. De damno dato a tertia perſona ire cõmodata vel locata commodatariꝰ ⁊ conductor nõ tenet. h. d. Circa iſtã. l. vide ꝙ habuiſti no. ſ. eo. l. vnde queritur. ver. ſed ſi legis.

¶ Ex lec. an. ¶ No. ꝙ iniuria nõ annumerat culpe. Iſtud eſt verũ niſi pcederet cauſa iniuriãdi. l. merces. §. culpe. ¶ Not. ꝙ cuſtodia aduerſus vim parum proficit.

Argentum. Si res cõmodata pdat ꝓpter culpã nuntij, cõmodatariꝰ remittens non tenet, ſi non fuerit in culpa in eligẽdo nũtiũ nõ idoneũ. h. d. bonus tex. Circa hãc. l. vide qḋ habuiſti. ſ. eo. l. eũ qui. ⁊. ſeq. ⁊ ibi dixi. ¶ Ex lec. an. ¶ Not. ꝙ poteſt quis confidere de eo, qui bonus reputatur. h. d.

Rem mihi. Si res cõmodata per cõmodãtẽ ſurripiatur, ⁊ ɔmodatariꝰ ſit actione directa cõmodati cõdemnatꝰ, põt poſtea agere ɔ̃ commodantem actione contraria cõmodati. h. d. ¶ In gl. ij. de cõdi. ſine cau. l. ij. iſtud qḋ gl. dicit ꝙ hʒ locũ condictio ſine cã, nõ dicit verũ, nõ obſt. l. ij. ſ. de ɔdi. ſine cã. qr ibi ille q agit ɔdictiõe ſine cã impugnat ſniam. nã vbi cã ex poſtfacto deuenit ad nõ cãm. merito dat ibi condictio ſine cã. Sed in caſu nr̃o cõmodatarius agẽdo ɔdictiõe ſine cã impugnaret ſniaʒ, qr neceſſe haberet dicere iſtã cãm fuiſſe iniuſtã tpe ſnie, merito in caſu nr̃o nõ cõpetit cõdictio ſine cã, ſʒ cõpetit actio cõmodati contraria, per quã commodatarius ſniam non ĩpugnat: ſed ſuum intereſſe petit. ⁊ ita loquitur hic, qḋ no.

¶ Ex lec. an. ¶ No. ꝙ lʒ poſt ſniaʒ nõ poſſit opponi exceptio peremptoria: tñ poteſt agi ex preambulo ɔtractu vel delicto.

☞ Dolus commiſſus per ſeruum non nocet commodanti.

In exercitu. † Dolꝰ cõmiſſus ꝑ ſeruũ non nocet cõmodanti, lʒ cõmodatariꝰ teneat ꝓ illo ſeruo noxalr. h. d. ¶ No. tex. hic dũ dicit, cõi piculo. naʒ iſta v̇ba ĩportãt ꝙ qlibʒ tenet ꝓ pte, vt ibi, dũ ḋt, ꝙ cuiꝰ ptis ⁊c. ⁊ ita habuiſtis no. ꝑ gl. ſ. e. l. ſi vt certo. §. ſi. ſuꝑ v̇bo, habebũtur. ¶ Ex le. an. ¶ No. ꝙ vbi agit ꝙ periculũ ſit cõe, nõ fiunt duo rei inſolidũ, ſʒ quilibet tm̃ pro pte tenet. ⁊ ſic non ob. §. ſi duobus vehiculũ. qr ibi nõ erat actio pro communi periculo.

Si ſeruus meus. Sicut cõmodatariꝰ põt agere actiõe cõmodati ɔtria pro expẽſis factis ĩ curatiõe ſerui, ita pt agere actiõe ɔtria cõmodati vel furti ꝓ furto a ſeruo commodato cõmiſſo: q̃ actio cõmodati ɔtria locum hʒ, qñ quis ſciẽter ſeruum vitioſum commodauerit. h. d. hec preſens lex.

Si commodauero. Si qs vtit re ad vſum, ad quẽ eſt commodata, ⁊ ſine culpa cõmodatarij pereat, commodatarius non tenetur. h.

¶ Ex lec. an. ¶ No. ꝙ culpa eſt facere nimis magnam dietã: ⁊ ſi iſta culpa eſt in commodante, imputet ſibi.

¶ De Pignoratitia actione. Rubrica.

¶ Circa rubri. quero, que ſit differentia inter actionẽ pignoratitiam ⁊ hypothecariam. de hoc dic vt not. melius, q̃ alibi per gl. ſ. in conſti. Digeſtorum. §. tertij inſuper. quod nota.

Pignus cõtrahitur. Pignꝰ nudo ɔſenſu ɔ̃hit: ⁊ ideo lʒ alia res tradat, nihilominꝰ oblo durat in re, in qua ɔſenſum eſt. Itẽ error in materia ɔſtõnem pignoꝝ nõ ĩpedit. h. d. iſta lec. ¶ In gl. ij. cũ ɔſenſu, vt eſt tex. hic, ibi no. aut. in eo. qr in hoc ⁊c. Et quia iſte tex. ḋt ꝙ nuda ɔuẽtiõe pignꝰ ɔ̃hitur, vide qḋ habes. ſ. de pac. l. ſi tibi. §. de pignore. ¶ In gl. mag. ibi. j. e. l. nõ eſt. vides ergo vnã differẽtiã inter pignꝰ p̃toriũ ⁊ ɔuẽtionale: qr pignꝰ p̃toriũ nunq̃ ɔ̃hit ſine miſſione in poſſeſſionẽ, ſeu traditionẽ poſ. Sʒ aduerte qr hoc fallit in caſu, vbi pignus p̃torium nõ cõſtituit, lʒ miſſio in poſſeſſionẽ nõ intercedat. j. de bo. aut. iudi. poſ. l. cũ vnꝰ. §. ſi. cũ. l. ſeq. Sũt ⁊ alie differẽtie inter pignus p̃toriũ ⁊ cõuentionale: qr pignus p̃toriũ ita ɔſtituit in bonis minoris, ſicut in bonis maioris, vt. j. q. ex cau. in poſ. ea. l. itẽ apud iul. §. j. l. ſi minor. de bo. aut. iu. poſ. ſecꝰ in pignore cõuẽtionali: qr bona minoris nõ pñt ſine decreto obligari, vt. l. lex q̃ tu. C. de admi. tu. Itẽ in pig. cõuen. q prior eſt tpe, potior eſt iure, ſecus in p̃torio, vt. d. l. qui vnus. j. q pot. in pig. ha. l. ſi tñ iure. ⁊ in hoc cõueniũt pignus p̃toriũ ⁊ cõuentionale: quia in vtroqʒ qlibet hʒ hypothecã: vt. l. j. ⁊. ij. C. de pret. pig. Itẽ differũt in alio: qr pignꝰ ɔuẽtionale non põt recuperari, niſi debito ſoluto, vel aliter creditori ſatiſfacto, vt. j. l. ſi rẽ. §. ols. ſʒ pignus p̃toriũ qñqʒ recuperat ſtatim cũ ille, ɔ̃ quẽ eſt facta miſſio, nõ cõparet, vt in aut. ei q iurat, vt. C. de bo. aut. iud. poſ. ꝙ qñ ſit, dic vt habes in tex. no. in. l. ſi pecunie. §. vlt. j. vt in poſ. leg. ¶ Sed hic q̃ro denuo, an ſicut debitor hʒ actionẽ de pig. ꝓ pignore ɔuẽtionali debito ſoluto, ita debitor habeat actionẽ pig. pignore pretorio debito ſoluto creditori: tex. vr velle, ꝙ habeat vtilẽ actionẽ pig. j. vt ĩ poſ. leg. l. is cui. §. queri põt. ¶ Circa qḋ no. Ja. de are. in. l. vtiqʒ. j. de dã. infec. ⁊ tene menti iſtã gl. qr eſt gl. magna. ⁊ adde q̃ dixi in gl. ſeq. ibi, ꝓut vult deceptꝰ. No. in fi. iſtiꝰ gl. qḋ totũ ſtat in volũtate decepti vtrũ iſte ɔ̃ctus valeat, vel nõ. ¶ Ultimo no. in fi. iſtius legis ꝙ dictio, p̃ter, ponit incluſiue: qḋ dic vt no. hic in gl. vlt. ⁊ tene mẽti. exẽplũ gl. pro cuiꝰ declaratiõe dic ꝙ qñqʒ dictio, p̃ter, adiũgitur alicui qḋ eſt de gñe permiſſoꝝ, ⁊ tũc ponitur incluſiue. caſus eſt. j. de pe. leg. l. nam qḋ liquide. in fi. qñqʒ dictio, p̃ter, vel alia dictio exceptiua adiũgitur ei, qḋ non eſt de gñe permiſſoꝝ, ⁊ tunc ponit incluſiue: ⁊ ita loquitur hic, ⁊. j. de annu. le. l. ſcio. §. vxori. de qua materia vide per Cy. in. l. actiõe. C. de tranſac. vbi tex. ponit iſta duo mẽbra in dictione, niſi: et vide qḋ no. Dy. in. c. peccatum, extra de reg. iur. lib. vj.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

¶Nota etiã in hac gl. vltima ꝙ dictio, ſine, importat ideʒ ꝙ dictio, preter.

SI rem debitor. Secundus creditor nõ põt in locuʒ prioris creditoris ſuccedere ex cõuentiõe facta cũ debitore poſt pignus venditũ. h.d. iſta lex. iſtam legem declara, vt in glo.

¶Ex lec. ant. ¶In re alienata nõ cadit pign⁹, nec ſubrogat̃ creditor ſcđs loco prioris, ⁊ ordo facti fuit iſte, qꝛ pͥmo res fuit obligata vni, ſcđo vẽdita ⁊ tradita alij. tertio iterũ obligata fuit cuidã alteri, ⁊ de pecunia illius ſatiſfactũ primo creditori, nõ ppterea ꝓpter hoc res illa cedit ſub obligatiõe: qꝛ erat alienata, facit. ĵ. de pig. l. ſi. ſuperatus.

SI quaſi. Quis nõ vr̃ habere fidẽ de debito, qñ illud putat ſtatim habere vel recipere. h.d. ¶No. hãc legẽ: qꝛ optie facit ad materiã qñ dicat̃ vẽditor habere fidẽ de ꝓcio. Si vẽditor credit ſibi ſtatim ſolui ꝓciũ, nõ vr̃ habere fidẽ de ꝓcio ⁊ ſic tradẽdo rẽ ẽptori, nõ ſoluta ſibi pecunia, cũ illã ſtatiʒ credidit ſibi ſolui, nõ trãſfert̃ dñiũ i emptorẽ. de q̃ materia no. ꝑ gl. inſti. de re. diui. §. vẽdite. ĵ. de ꝯhẽ. emp. l. qđ vendidi. ad idẽ ĵ. de trib. l. ꝓc. in fi. dicã de hoc in. l. j. in fi. vbi eſt tex. cũ gl. ĵ. de excep. rei ven. ⁊ ibi de hoc dicam.

SI cõuenerit. Creditor põt pignus vẽdere, ſiue ſit actũ de vẽdẽdo, ſiue nihil ſit dictũ. Sʒ ſi agat̃, ꝙ nõ vendatur, nihilominus vẽdi poterit trina tñ denũtiatione pmiſſa. h.d. bon⁹ tex. ¶In tex. l. idẽq̃. ibi fcm̃ ſit. qꝛ pactũ fuit factũ ꝙ pign⁹ vẽderet̃ certa quãtitate, ſub certa cõditiõe vel in certo loco, ⁊ nõ aliter. Nã hoc nõ obſtãte facta trina denuntiatione per creditorẽ poterit creditor illud vẽdere pacto nõ obſtãte, ſicut põt qñ pactũ eſt factũ de oĩno nõ vẽdẽdo, vt. ŝ. l. ꝓxi. in fi. ¶No. diſtinctionẽ iſtarũ legũ. ⁊ ſicut iſta lex eſt no. ita ⁊ gl. vlt. iſtius. l. ſi cõuenerit. eſt no. ⁊ menti tenẽda a pͥncipio vſq̃ ad fi. eſt etiã no. gl. ſeq. ¶In gl. ij. l. ſi cõuenerit. ibi hodie cõtra ⁊c. Sed in caſu iſto quero, nũquid ſufficit ſolum vna denuntiatio? dic quod ſic, vt no. per glo. C. de diſtra. pig. l. creditor.

¶Ex lec. anti. ¶No. hic tres caſus. nã ſi apponit̃ pactũ ꝙ liceat vẽdere libere, põt creditor vẽdere, ⁊ ita pacto ſine aliqua denũtiatiõe: ſi aũt nihil cõuenit, hʒ poteſtatẽ a lege denũtiatione premiſſa: ſi aũt contra cõuenit, vel fuit data certa forma per pactũ: tũc nõ lʒ omiſſa forma: niſi poſt tres denũtiatiões qđ eſt no. ſcđo no. mirabilẽ effectũ iſtarũ denuntiationuʒ: qꝛ derogãt pacto: ⁊ eſt ratio, qꝛ ex quo debitor nõ obſeruat ex parte ſua pacta, nec ſibi debẽt obſeruari, ſʒ remanẽt in diſpoſitione legali. adde qđ no. Cy. C. đ diſtrac. pig. l. creditor. C. de pig. l. debitores.

¶Item ex lectura antiqua.

IDemque iuris eſt. No. ꝙ ſicut ꝓhibitio ĩpedit actũ, ita omiſſio modi ⁊ forme: qꝛ iſta eq̃pant̃, vt hic. ꝙ no. ⁊ facit qꝛ omiſſio modi ⁊ forme etiam in actu fauorabili impedit diſpoſitionẽ legalẽ, ⁊ etiã diſpoſitionẽ hoĩs: vt. ĵ. de verb. ob. l. q rome. §. flauius. de acquir. here. l. duob⁹. §. filius. ¶In gl. j. §. ꝓxi. l. debitori ⁊c. ibi, iter accuſatorẽ. tene hãc gl. mẽti ꝙ vbi reqrunt̃ plures ꝓteſtatiões, nõ debẽt fieri eadem die, ſʒ diuerſis: qđ eſt ar. ad petitionẽ apoſtoloꝝ q debẽt ſepi⁹ peti, ꝙ nõ ſufficiat dicere peto ſepe, ſepius apl̃os, ſʒ diuerſis dieb⁹ debeãt peti. de hoc no. ꝑ Gul. C. de ap. l. qm̃. ⁊ Archi. ij. q. vij. c. poſt appellationẽ. ſʒ hodie habem⁹ tex. in ꝯtriũ. in. c. j. de app. lib. vj. ⁊ facit. ĵ. de ver. ob. qui rome. §. coheredes.

QUamuis. Creditor ñ cogit̃ vẽdere pign⁹ ſʒ cogitur oſtẽdere vt vẽdi poſſit dũmodo ſibi idonee caueatur. h.d. vſq̃ ad. §. ſi creditor. ¶Not. ex hac. l. quod pactum appoſitum in fauorem alicuius nõ dʒ in eius odiũ vel leſionẽ redũdare. ⁊ hoc inducit Gul. de cu. ad qõnem ꝙ ſi tu ꝓmiſiſti mihi dare cẽtũ in calendis maij, vel dare obſides vl̃ pign⁹ ſufficiẽs, qđ ſi volo te cogere ad ſoluẽdũ ꝓciſe ꝙ ego poſſuʒ, ar. iſti⁹ tex. qꝛ iſtud qđ eſt dictũ de dãdis obſidib⁹, vel pignore eſt dictũ fauore mei creditoris. ergo nõ dʒ in mei leſionẽ redũdare: qđ dic vt hic ꝑ Guli. de cu. ¶Scđo no. in ver. meli⁹ aũt, ꝙ creditor cogit̃ oſtendere rem mobilem ſibi pignoratam debitori volẽti vendere, ⁊ ei qui vult emere, vt hic no. tex. ⁊ ꝓ hoc de pig. act. hoc ita. ⁊ ĩ corpore vnde ſumitur, facit. ĵ. de re iudi. l. a diuo pio. §. ĩmobilis. quid aũt iuris ſit de re immobili? dic vt no. gl. hic ſuꝑ ṽbo, pignorata que gl. ꝓcedit ſine dubio in re ĩmobili ruſtica. qd aũt iuris ſit in ꝓdio vrbano, vt eſt domus? pone ꝙ ego pignoraui tibi domũ meã, ⁊ eã tradidi tibi pignori: poſtea volo eã vẽdere, nunqd potero ego inducere volẽtẽ emere ĩ ipſam domũ, vt ipſe poſſim eã vẽdere? dicit Gu. đ cu. ꝙ ſic. ar. l. ſi ita. §. dñs. ŝ. de vſu ⁊ hab. ⁊. ĵ. de colla. l. j. in ꝓn. ⁊. §. hoc ait pretor. de ſer. fu. a l. j. §. j. ¶Ex le. an. ¶Verbũ, liceat[a], nõ importat neceſſitatẽ, ſed arbitrij libertatẽ. h.d. In tex. ibi, oſtẽdere. No. tex. ꝯ feneratores, qꝛ cogunt̃ oſtẽdere librũ ſcholari, ſi ſcholaris vult vẽdere. ¶No. ꝙ licẽtia cõceſſa vni nõ derogat alteri: vñ non impeditur debitor vendere, licet ſit conceſſa licentia creditori.

a ¶Liceat. quõ aũt hoc ṽbuʒ accipiat̃, vide Frã. are. in. l. in actioniob⁹ ŝ. dei lit. aur.

Si creditor. In actiõe pignoratoria veniũt vſure poſt morã, qꝛ eſt bone fidei. h.d. cũ l. ſeq. ⁊ iſtas leges declara, vt in gl.

SI neceſſarias. Expenſe facte circa rẽ pignoratã poſſũt retineri actione ꝯ ꝯtriã pignoratitiã re perẽpta. h.d. ¶In gl. q̃ incipit, etiã. ibi, qđ de cibarijs. No. gl. no. ⁊ menti tenẽdam ꝙ expenſe cibarioꝝ poſſunt repeti ꝑ creditorẽ cui eſt pignorat⁹ equus, vel ſeruus. qđ tene menti. ⁊ gl. alibi dicit ꝙ lʒ tenuta, ſeu miſſio ĩ poſſeſſionẽ debeat dari ſeu fieri ꝓ mẽſura debiti declarati, tñ ſi accipiat̃ tenuta đ re, ĩ qua requirat̃ expẽſa cibariorum, nõ fiat per creditorem de ſuo, ita no. gl. C. de bo. aut̃. ind. poſ. aut̃. ei qui iurat.

¶Ex lec. an. ¶Creditor ꝓt repetere neceſſarias impenſas ẽt re perẽpta. h.d. ¶No. ⁊ gl. iſtius ꝓncipij ꝙ expenſe cibarioꝝ nõ ptinẽt ad creditorẽ. ſupple, qꝛ repetit: tñ impedere dʒ, al̃s eſſet in culpa: puta ſi equo pignorato, nõ dat alimenta ſcđm Cy. in addi. nõ obſt. ŝ. ti. j. l. in rebus. §. poſſunt. qꝛ ibi in cõmodatario, qui hʒ vſum gratuitum in re.

1 ☞Res data pignori pro debito principali, an poſſit retineri pro debito incidenti.

Si pignori. Si creditor rẽ pignoratã vẽdit, ⁊ de euictiõe ꝓmittit, ſibi a đbitore de indemnitate ꝓmitti dʒ. h.d. iſtum. §. declara optime vt ĩ gl. ⁊ eſt menti tenẽdus. ¶Ex lec. an. ¶†Res data pignori pro debito principali põt retineri pro debito incidenti. h.d. in ſumma.

Si vnus. In quacũq̃ parte ſolonis ceſſet̃, põt pignus totum vendi. h.d, hunc tex. inducit Gu. de cu. ad. q. ꝙ ſi vn⁹ ex plurib⁹ hr̃dib⁹ emphyteute nõ ſoluit pẽſionẽ pro parte ſua, lʒ alij coheredes ſoluãt ꝓ hereditarijs portionib⁹: tñ tota res ĩcidit in ꝯmiſſum, ⁊ reuertet̃ ad eccleſiã, ſeu ad ꝯcedẽtẽ in emphyteuſim ꝓpter canonẽ itegre nõ ſolutũ: de hac. q. dicã. ĵ. cõi diui. l. cõi diuidũdo. vbi de hoc no. ꝑ gl. ¶Ex lec. an. ¶Impletio vnius heredis pro pte ſua nihil operatur in his, q̃ ſunt ĩdiuidua ex diſpoſitiõe legali, vt in liberatiõe pignoris. h.d. facit. ĵ. e. l. ſolutũ. §. ſi creditori. No. ꝙ rõne partis nõ ſolute põt vendi totum pignus. Et eſt ar. ꝙ ſi plures ſunt heredes emphyteute, ⁊ vn⁹ ſoluit partẽ ſuã, alter nihil, ꝙ totum incidat in commiſſum. de hoc no. ŝ. cõi diui. in prin. ⁊ tangitur hic per Gul. ⁊ alios.

1 ☞Indefinita equipollet vniuerſali.

b **Si annua.** Si oratio vniuerſalis ĩ vno eſt falſa, in totũ reddit̃ falſa[b]: orõ ṽo diſtributiua verificat̃ in quolibet diſtributoꝝ. Itẽ orõ indefinita equipollet vniuerſali. h.d. In hoc. §. habes tria notabilia, q̃ colligunt̃ ex ſummario. ¶Op. ad ꝓncipiũ iſti⁹. §. de fi. ſui. Sol. ĩ ꝓn. eſt

c appoſitũ verbũ, quaq̃,[c] qđ idẽ ĩportat ꝙ ṽbũ oĩs, vt. l. hoc articulo. ĵ. de her. inſt. ⁊ hoc vr̃ velle tex. cũ gl. ibi, dũ dicit: qꝛ illõ ṽbũ ⁊c. Preterea hic eſt appoſitũ verbũ, pecunia. ĩdefinite, qđ equipollet vniuerſali. Sʒ ĩ fi. iſti⁹. §. fuit appoſita dictio, ſi q̃, que dictio, ſi qua, eſt dictio diſtributiua, vt. l. ſi filiab⁹. §. j. ĵ. đ lega. j. ⁊ iõ iuriſcõſult⁹ aliter exponit in ꝓn. §. aliter ĩ fi. Sʒ ꝯ hoc opp. nã dictio, quiſq̃, eſt diſtributiua, vt no. l. q libertis. §. hec verb. de vulg. ⁊ pup. ſi ergo eſt diſtributiua, ergo eadem rõ dʒ eſſe in fi. §. q̃ in ꝓn. cum vtrobiq̃ loquat̃ de dictiõe diſtributiua. Sed rñde ꝙ ꝓncipiũ. §. loquit̃ de dictione, quiſq̃, qđ eſt ſignum vniuerſale collectiuũ, vt. d. l. hoc articulo. dicit em̃ tex. niſi ſua quaq̃ ⁊c. Sʒ lex ꝯtria loquit̃ de dictiõe, quiſqs, non de dictione, qſq̃: q̃ dictio, qſqs, eſt diſtributiua, vt. d. §. ṽba. ⁊ per hoc ꝯcludit̃ ꝙ gl. ij. hic q̃ dicit ꝙ dictio, qſqs, eſt ſignũ vniuerſale nõ bene dicit. Ulteri⁹ iſte tex. facit ad. q. an ſi debent fieri plures preſtationes, ⁊ fuerit ceſſatũ in vna, an ſtatiʒ cõmittat̃ ſtipulatio penalis? ⁊ in hoc tex. vr̃ poſſe diſtingui: qñq̃ diſpoſitio eſt facta ꝑ noĩa collectiua, puta ſi oĩs pecunia ſoluta non fuerit, vel ſi ſua quaq̃ die pecunia ſoluta nõ fuerit, cẽtũ dabis noĩe pene. iſto caſu ſtipulatio penalis nõ cõmittit̃, niſi oĩb⁹ terminis elapſis. qñq̃ diſpoſitio ſit ꝑ noĩa diſtributiua, puta ſi qua, vel, niſi aliqua pecunia ſoluta nõ fuerit, centũ dabis noĩe pene: tũc ſtatim eũ eſt ceſſatũ in vna ſolũ, cõmittit̃ penalis ſtipulatio in totũ. vt hoc. §. in fi. Qñq̃ dubitat̃ qualiter ſit ꝯcta diſpoſitio: puta qꝛ ꝯhentes vtunt̃ verbis ſimplicibus, puta ſi ſolutum nõ fuerit, tantum dabis noĩe pene: ⁊ tũc de hoc caſu dic ꝙ in dubio vr̃ actum quod ſtatim quod fuerit ceſſatum in vna ſolutione. ſtipulatio penalis in totum committat̃. caſus eſt no. ĵ. de penu leg. l. j. in fi. Sed ſi contingeret quod contrahentes apponerent penã particulariter, cuilibet particulari

b ¶Falſa. Addõ eundẽ Bal. in l. q duos. ŝ. de in ius voc.

c ¶Quaq̃. Vide Fr. are. hic, q ponit etiam de dictione, ſi qua, put etiaʒ hic Bal.

ſoloni: tũc nõ eſſet dubiũ ꝙ pena cõmitterẽt ſtatim cum eſſet ceſſatũ in vna ſolone, ⁊ cõmittiẽ in vna tñ, vt habuiſtis in. l. ei⁹ q in ꝓuincia. ff. ſi cer. pe. ꝓbaẽ in. d. l. j. §. ꝙ ſi qs in annos. j. de pe. leg. Ultimo q: hic habes ꝙ ſi oratio vniuerſalis eſt falſa in vno in totũ reddiẽ falſa, vide qđ habes in. l. ſi is qui ducenta. §. vtrum. j. de reb. dub. qđ facit ad. q. ibi no. in gloſ. ⁊ qđ not. in. c. cum in poſitionibus. extra de iureiur. lib. vj.

1 ¶ Ex lec. ant. ¶ † Allegaẽ ꝙ indefinita eq̃pollet vniuerſali, tñ ſm verũ intellectũ in p̃ma pte hui⁹. §. fuit oratio vniuerſalis. in ſcđa parte fuit oratio particularis. vñ nulla oratio fuit hic indefinita ſm Gul. ⁊ Cy. in addi. Adde ↄ̃ Dy. ꝙ tũc indefinita eq̃pollet vniuerſali, qñ eſt vniformis rõ incluſoꝝ, vt ipſe no. in rub. de reg. iu. li. vj. ar. ꝯ de vul. ſub. iam hoc iure. ſꝫ ibi nõ erat ĩdefinita oꝛõ, ſꝫ erat q̃dã determĩatio, q̃ vniformiter hꝫ determĩare oĩa determinabilia, vt eo. ti. l. Luci⁹. ⁊. C. de teſt. mil. in teſtõ. ibi, quocꝫ. iſta dictio eſt vera vl̃is nõ ĩdefinita ſm Gul. facit. j. de hẽ. inſti. hoc articulo. ¶ No. in iſto. §. ꝙ eſt expectãdus lapſus oĩm terminoꝝ, qñ act⁹ eſt collat⁹ poſt terminos ſeu quẽlibet terminũ, ſecus ſi poſt vnũ terminũ: q: oꝛõ ſumiẽ ex aliquo ⁊ nõ opꝫ expectari oẽs terminos. qđ eſt no.

De vendendo. Pactũ interpoſitũ de vendendo in dubio nõ cẽſeẽ eſſe perſonale. h. d. ¶ Not. hunc tex. ⁊ facit ad hoc qđ vidiſtis in. l. iuris gentiũ. §. pactoꝝ. ff. de pac. ¶ Querit hic Gul. de Cu. vtrum ius implendi conditionẽ tranſeat ad heredẽ: de qua queſtione vide per Cy. in. l. cum quidam. C. de condi. inſer.

¶ Ex lec. an. ¶ Perſona inſerta pacto in ꝯctu trãſmiſſibili ad hẽdẽ non reddit pactũ ꝑſonale. vel ſic, facultas impertita defuncto trãſmittiẽ ad heredẽ. h. d. de quo dic vt hic ꝑ Guli. adde qđ no. C. de pac. inter emptoꝛẽ. l. ij. vel dic ꝙ licẽtia conceſſa ſup executiõe iuris trãſmiſſibilis cẽſetur eſſe realis. h. d.

Cum pignus. Pignoꝛis vẽditio fieri poteſt, nõ ſolum propter ſoꝛtẽ, ſed etiã propter acceſſoꝛium. h. d. ¶ Ex lec. anti. ¶ Pignus põt vendi tam ob debitum principale quam ob acceſſiones. hoc dicit. ⁊ eſt argu. quod bona mariti ſint obligata vxoꝛi pro alimentis, ſicut pro dote.

S Irem. Creditoꝛi decepto ſuccurritur contra debitoꝛez actione pignoꝛatitia. hoc dicit hec preſens not. lex.

Non tantum. Pro omni obligatione poteſt pignus conſtitui. h. d.

Proprie. Iſte. §. ponit differẽtiã iter pignus ⁊ hypothecã, ⁊ nõ ſummatur, q: breuis. ¶ In gl. ſua in fi. ſꝫ quãtũ ad actionẽ pignoꝛũ, q̃ cõpetit debitoꝛi ꝯ creditoꝛẽ ſoluto debito, vel aliter ei ſatiſfacto, vt. j. ꝓxi. §. eſt differentia inter pignus ⁊ hypothecã: nam actio pignoꝛis non daẽ debitoꝛi ꝯ creditoꝛẽ, niſi pignoꝛe tradito creditoꝛi, vt inſti. q. mo. re ꝯhi. ob. §. ſolutã. ¶ Ultimo no. hũc tex. inquãtũ dicit ꝓprie: nã iſte tex. facit quod ſtatutũ loquẽs de pignoꝛe non habeat locũ in hypotheca, cũ illud ſit pꝛopꝛie pign⁹ qđ traditur creditoꝛi: ⁊ ſtatutũ debet intelligi ſm ſignificationez pꝛopꝛiã, vt. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. geſt.

Omnis pecunia. Actio pign. directa, tunc oꝛiẽ debitoꝛi ꝯ creditoꝛez, cũ creditoꝛi ẽ ſolutũ, vel aliẽ ſatiſfactũ. h. d. ¶ In gl. ma. ibi, ſi nũmos. habuiſtis no. ĩ. l. nã ⁊ ſi fur. ff. ſi cer. pe. ¶ In gl. ibi, ſo. ma. iſta. gl. inq̃tũ ↄ̃ ꝙ actio ex ſtipulatu pro dote nõ hꝫ locũ niſi ſol. ma. l. ex placito. C. de re. di. ⁊ eſt caſus. j. ſ. do. ꝑle. l. ij. §. celſus. ibi dũ ↄ̃ ꝯriũ no. ⁊ male. in. l. iuris gẽtiũ. §. quinimo. v̇. puta poſt diuoꝛtiũ. de pac. ¶ In gl. ibi. §. eodẽ iure. vbi de hoc ꝑ gl. ⁊ doc. ⁊ Gu. hic. ⁊ ꝑ gl. ⁊ doc. j. de vſuc. l. pignoꝛibus cũ ſi. ¶ Ex lec. an. ¶ Diciẽ creditoꝛi ſatiſfactũ, etiã ſi gratis remittat debitũ, nõ ſolum ſi non gratis. h. d. no. gl. q̃ eſt hic, q̃ querit an poſſit p̃ſcribi iuri offerẽdi, qđ querit de creditoꝛe. ⁊ ideo nõ determinaẽ per. l. in bello. §. ſi quis ſeruũ. de ca. q: ibi loquitur in dño q pꝛeſcribit ad cõfirmationẽ dñij, gl. tñ tenet ꝙ poſſit pꝛeſcribi. Alij dicũt ꝯ: q: eſt cõtra naturam pignoꝛis ꝙ non poſſit offerri: ⁊ ſicut nõ valet pactum contra naturam actus, ſic nec pꝛeſcriptio. de hoc no. plene in. l. j. C. de anna. exce. ar. de pec. l. ſi peculium. §. j.

Is quoque. Re aliena pignoꝛi data, poteſt agi actione pignoꝛatitia. h. d.

Qui ante. Qñ ius per actoꝛẽ intentatũ ſibi ꝑuenit pẽdẽte iudicio ex cã de p̃terito põt ſequi cõdẽnatio ꝯ reũ. h. d. ¶ In gl. fi. ibi ex facto p̃cedẽti. No. iſtam ſolonẽ, ex qua habes, ꝙ qñ actoꝛi ſupuenit ius pẽdẽte iudicio ex cã de pꝛeterito, ſequiẽ condemnatio rei, vt hic. Sed ſi actoꝛi ſuperuenit ius, pẽdente iudicio. non tñ ex cã de p̃terito, ſꝫ ex cã de nouo interueniẽte, tunc nõ põt ſequi cõdẽnatio rei ex eadem inſtantia: ⁊ ita loquiẽ. l. nõ põt. alle. in gl. ⁊ ꝑ hoc videtur cõcludi ꝙ iſta lex, dum dicit ꝙ agẽs rei ven. incipiat eſſe dñs poſt lit. conte. ſequiẽ cõdẽnatio rei, non bene dicit intelligẽdo eam ſimpliciter, ſed debet diſtingui: q: aut dñium ſuperuenit actoꝛi ex noua cã, nõ ex cã de pꝛeterito. ⁊ tũc nõ ſequiẽ ꝯdẽnatio rei ex eadẽ ĩſtãtia, vt. d. l. nõ põt. aut dñiũ ſuperuenit actoꝛi pẽdente iudicio: ex cã tñ de p̃terito: puta q: poſt lit. cõteſt. extitit cõditio legati ſub cõditione, pꝛo quo actoꝛ agebat rei vẽ. nã tunc ſequereẽ ꝯdẽnatio rei ex eadẽ inſtãtia, vt hic. j. mã. l. ſi mãdauero tibi. vt actio. ⁊ de hac materia ĩ. l. nõ p̃t. ⁊ l. c. abbate ſane. extra de re iud. li. vj. ¶ Ex lec. anti. ¶ Not. ꝙ omiſſio oꝛdinis nõ vitiat: vnde licet oꝛdo ſit, vt pꝛimo offeraẽ debitã deinde agatur pignoꝛatitia, tñ oꝛdine conuerſo cõfoꝛmat iudiciũ. Et ſic eſt. ar. ꝙ excuſſio facta pendente iudicio ꝓſit ac ſi

a eſſet facta ante litẽ motam[a]: ⁊ ita tꝫ Alb. Galiot. ĩ margarita in ti. de pig. ⁊ qđ no. Jac. in. l. ꝓlatã. C. de ſen. in lec. noua. ⁊ facit tex. in auẽ. pꝛeſente. C. de fideiuſ. ⁊ habem⁹ ſimile ꝙ poſt exceptionẽ oppoſitã reus poteſt opponere ad validandam exceptionem. C. de trãſac. l. ſi maioꝛ. adde qđ no. in. l. cum eoꝛuꝫ. C. de ſenten. ⁊ ꝑ Jac. de re iudi. l. ſi cũ ꝓcuratoꝛe. ⁊. C. de non nu. pec. l. tã mandatoꝛi. ⁊ qđ not. j. de act. emp. l. j. in fi. magne gl. deinde no. ꝙ ius ſuperueniens ex cã de pꝛeterito vꝫ ad cõdemnationẽ. ex eadẽ inſtãtia. qđ dic vt dixi. ff. de iudi. l. nõ põt. vide ⁊ no. ꝑ Cy. C. de alie. iud. l. j. in. vj. ⁊. vij. q. ⁊. C. ſi ꝯ ius vel vti. pu. l. pꝛeſcriptione mendacioꝛum. in pen. ⁊ vlt. q. ⁊ eſt arg. ꝙ ſi eſt actũ de occiſo per erroꝛẽ anteq̃ vulneratus ſit moꝛtu⁹, ⁊ ille poſtea moꝛiaẽ pẽdente iudicio ex vulnere de pꝛeterito quod ſequatur condemnatio. ad hoc. facit qđ no. j. de confeſſ. l. ſi is qui ſtichum.

S Olutũ non videtur. Nouatio neceſſaria pignus nõ perimit: ſecus in voluntaria, niſi in contrarium ſit actum. h. d. iſta lex.

Si quaſi non daturus. Pignoꝛatitia actione poteſt agi ſi pꝛincipalis obligatio non perficiatur, vel ſi perficitur, vt poſtea tollatur pacto vel acceptilatione. h. d.

¶ Ex lec. anti. ¶ Etiam deficiente cõdictione pignoꝛis, cõpetit pignoꝛatitia. h. d.

Si in ſoꝛtem. Si ſoluitur illud, ꝓ q̃ pignus eſt obligatum, põt agi pignoꝛatitia. h. d. ¶ Ex lec. ant. ¶ Qñ pign⁹ eſt obligatũ taxatiue ob vnã cãm, nõ poteſt retineri ob aliam cauſam. h. d. ¶ In gl. ſua in fi. vel dic ſm But. ꝙ hic tex. nõ dicit poſſe pign⁹ retineri pro vſuris, vel alia quãtitate, ſed dicit qñ ſit verũ ꝙ poſſit agi ex pignoꝛatitia. ⁊ ꝙ illa lex huic tex. nõ cõtradicit: tñ dicit habere pro declaratiõe huius ſi queraẽ, an obligatio pignoꝛis intelligatur facta pro vſuris, ſicut ꝓ ſoꝛte: dic aut vſure ſunt debite naturaliter tñ, ⁊ tũc pign⁹ ꝓ eis nõ teneẽ niſi ſpecialiter ſit actũ, vt in iſto. §. ſiue aũt. cõiuncta. l. per retentionẽ. C. de vſur. aut ſunt debite ciuiliter ⁊ naturaliter, ⁊ tũc ſi pign⁹ ſit acceptũ ſimpliciter, nõ ſolũ diciẽ acceptũ ꝓ ſoꝛte: ſed etiam pro vſuris, ſicut vidiſtis in fideiuſſo. vt. l. centũ capue. ff. de eo qđ cer. loc. Sed ſi pign⁹ fuit tantũ acceptũ pro ſoꝛte, tũc nõ tenetur pro vſuris. caſus hic eſt ⁊. j. de fideiuſ. l. magiſtrat⁹. Si vero vſure erant debite iudicis officio, tũc dicas idẽ in pignoꝛe qđ in fideiuſſoꝛe: ⁊ tunc dic vt. l. centũ capue. ⁊. d. l. q̃ro. j. loca. An aũt pignus poſſit retineri ꝓ vſuris qñ nõ eſt obligatum pro eis: dic vt habes in. d. l. per retentionẽ. ⁊. C. etiã ob chirog.

b pec. pig. pet. poſ. l. j.[b]

Si creditoꝛi. Niſi oib⁹ heredib⁹ creditoꝛis integre ſoluatur, pign⁹ ĩ põt vẽdi. h. d. ¶ Ex lec. ant. ¶ Jus vendendi pignus tranſit ad quemlibet heredem inſolidum. h. d.

Solutã. Actio pignoꝛatitia naſciẽ ſiue ſoluaẽ ipſi creditoꝛi ſiue ſoluaẽ alij ꝓ eo recipiẽti, ſiue ſoluaẽ creditoꝛi creditoꝛis. Jtẽ inuecta ⁊ illata ꝑ ſm ꝯductoꝛẽ in re ꝯducta, ſunt obligata pꝛimo locatoꝛi, ꝓ pẽſiõe ipſi⁹ ſecũdi ꝯductoꝛis tñ. h. d. ¶ Not. j. tex. no. ibi. vel ei cui heres ⁊c. pro eo ipſo ꝙ qs alteri ſuccedit, videaẽ habere ratũ totũ illud qđ ille cui ſucceſſerit ſuo noĩe fecerat: qđ no. idẽ habes ĩ. l. fi. in ꝑn. j. rẽ ra. hab. ¶ Scđo no. ĩ ver. vel ſi ꝓcuratoꝛe ⁊c. qđ lꝫ ꝓcuratoꝛi ad lites tñ ſolui nõ poſſit. vt. l. ſi tñ. ff. de pac. j. de ſol. l. hoc iure. niſi in caſu, vcꝫ qñ ipſi ꝓcuratoꝛi dareẽ actio iudicati: vt no. in. d. l. hoc iure. tñ ꝓcuratoꝛi ad exigẽdũ ꝯſtitutio, p̃t fieri ſolutio: vt hoc tex. ad idẽ. C. de noua. l. non abſtulit. C. de ſol. l. iij. j. de ſol. l. ſoluta. v̇. tutoꝛi. facit. l. ſi qs ſeruo. e. tit. ¶ Tertio no. ꝙ ſicut ſoluẽdo meo creditoꝛi ego liberoꝛ, ita ſoluendo creditoꝛi mei creditoꝛis: qđ an ſit verũ gñaliter, q: gl. hic magna in v̇ſi. nunqd aũt. bꝛeuiter pertrãſit: diſtigue ſic: Aut ego ſoluo creditoꝛi creditoꝛis mei, qui creditoꝛ mei creditoꝛis hꝫ obligatum me ⁊ bona mea ꝓ illo debito, tunc ei ſoluẽdo liberoꝛ ipſo iure. tex. eſt hic ratio eſt, q: poſſuꝫ cogi ei ſoluere: vt. l. nomen. C. q̃ res pig. obl. poſ. Qñcꝫ creditoꝛ mei creditoris nõ

habec

a ¶ Notã. pro qua materia vide latiſſime q̃ habẽtur ꝑ do. Jaſ. may. ĩſtit. de act. §. itez ſi qs. nu. 64. cuz plurib⁹ ſeq. et duo verba in §. item ſeruiana. nu. 8.

b ¶ L. j. Ubi etiã vide eundẽ Bald. ⁊ adde Lud. ĩ ſing. v̇. pign⁹ ꝓ vno. ⁊ Fran. are. ſ in l. neceſſarias. ff. eo. ti. ꝑ qua q̃õne vide q̃ latiſſime habẽẽ inſti. de act. §. itez ſeruiana. nu. 29.

habet obligatũ me vel bona mea ꝓ eo qđ debeo meo credito ri:⁊ tũc ſi quidẽ teneor meo creditori,q2 ipſe aliĩ tenet:tũc ego poſſũ ſoluere creditori mei creditoris,vt.ſ.de ne.ge.l.ſi liber. Si vo teneor meo creditori ex cã,q̃ eſt oĩno ſepata a cã,q̃ me⁹ creditor ſuo creditori tenet,tũc ſiqdẽ ſoluo creditori mei cre ditoris,meo creditore volẽte,liberor tex.ẽ in hoc.§.i ꝑn.Si vo ſoluo,meo creditore ignorãte,tũc ñ liberor ipſo iure,ſ3 ope ex ceptiõis,vt.l.ſi ope.⁊ ibi no.ĩ.đ do.exc.Si vo,ſoluo,meo credi tore inuito,tũc nec ipſo iure nec ope exceptiõis liberor, vt.l.ſi. C.de neg.ge.l.inuito.C.đ ſo.cũ ſi.ſ3 ꝑdicta debes itelligere glo. magnã hic poſitã i v.nunqd aũt.e.l.alle.i ea.¶ In gl.magna ibi,nõ ſit ei q̃ſita poſſeſſio:q2 inecta ⁊ illata ꝑ iſtũ ſm ꝯducto rẽ nõ fuerũt tradita ꝑmo ꝯductori,q fuit ſcđs locator:⁊ ꝑ ꝯſe quẽs nõ d3 oriri ac.pignoratitia iſti ſcđo ꝯductori ꝯ ſuũ loca torẽ,cũ actio pignoratitia oriat demũ ſi ẽfacta traditio pigno ris creditori,vt ſequit i gl.ſ3 ad hãc obiectionẽ rñdet gl.i ver. rñdeo imo ſic.q̃ reſpõſio ẽ no.⁊ mẽti tenẽda.aduerte ꝙ hãc gl. qdã alle.ꝙ locator poſſidet res inductas i domũ ꝑ inquilinũ. circa quã qõnẽ lati⁹ đt Pe.đ bel.⁊ refert Cy.i.l.certi iuris.C. loc.i.ĩĩ.q.nã poſſũ dicere ꝙ iſta gl.dicat ꝙ tacite videat facta traditio ꝑ ſm cõductorẽ ſuo locatori de inectis ⁊ illatis:nõ tñ iſta gl.đt ꝙ ei ſit q̃ſita poſſeſſio:nã ꝑt fieri traditio,poſito ꝙ ñ ſit q̃ſita poſſeſſio,vt videm⁹ i depoſitario.⁊ cõmodatario,cui tradit res cõmodata vel depoſita,tñ ei nõ q̃rit poſſeſſio,vt.ſ. ti.j.l.rei cõmo.ĩ.dep.l.l3.§.rei ꝯmodate.S3 aduerte q2 gl.iſta nõ ſolũ vr velle ꝙ videat ei facta traditio,ſ3 ẽt tacite acq̃ſita poſſeſſio:qđ pt3,q2 cũ gl.q̃rẽdo dicat ꝙ ꝑt agi pig.ꝑ traditio nẽ factã.nõ ſit queſita poſſeſſio rñdẽdo.ĩ.vr ſatis i reſpõſione innuere,ꝙ videat tacite facta traditio,ꝑ quã q̃rit poſſeſſio:iđ allegãtes iſtã gl.ad hoc bene allegãt,⁊ circa iſtã.q.vide qđ no. Cy.i.o.l.certi iuris.refert dicta Pe.S3 veritas vr ꝙ iſtẽ ſcđs locator, q fuit ꝑmus cõductor,nõ põt dici poſſidere res inue ctas ⁊ illatas in domo,cũ ea nõ viderit nec tetigerit,vt.l.ner ua fili⁹.ĩ.de acqui.poſ.¶ Ultimo circa iſtu3.§.q̃ro an inuecta ⁊ illata in domum conductam poſſint retineri pro alio debi to,q̃ꝑ pro penſione,doc.tenent ꝙ ſic,per.l.j.⁊.ĩĩ.ĩ.qui.mo. pig. ta.contrah.coniuncta.l.j.C.ob chirog.pecu.quod no.

1 ☞ Procurator qui poteſt pignus obligare,poteſt agere pi gnoratitia actione.

2 Obligatio pignoris per liberã perſonam aliĩ non queritur.

Per liberam. Per liberã pſonã nobis nõ q̃rit pignoris obligatio,l3 per liberã perſonã poſſit nobis pignoris obligati q̃ri poſſeſſio.h.d.No. ex hoc.§.ꝙ in illis caſibus.in q̃bus ꝑ ꝓcuratorẽ dño non põt queri,tñ illis caſibus dñs per ꝓcuratorem nõ obligat. vides eñi hic ꝙ per procuratorẽ dño nõ q̃ritur obligatio pignoris, nõ põt dñs pig.cõueniri,ſed cõuenit ipſe ꝓcurator vt hic, de quo videbitis.ĩ.de ac.emp.l.iulianus.in ſi.ſ.de enic.l.ꝓcura

1 tor pro euictione.¶ † Scđo in ver.ſ3 ſi procurator.ꝙ ꝓcura tor,qui poteſt pignus obligare,ꝑt agere pig.act.nam ex quo eſt ſibi permiſſum ꝙ poſſit pignus luere ⁊ pig.agere, facit ꝓ hoc.ĩ.depo.l.qđ ſeruus.ĩ.de ſol.l.qđ ſeruus.ſ.de pac.l. ſi vn⁹. in prin.¶ Ultimo no.in.l.vel vniuerſorum.ꝙ in generali mã dato facto procuratori venit,ꝙ ꝓcurator facere poſſit ea que dominus facere erat conſuetus.quod no.

2 ¶ Ex lec.an.¶ † Obligatio pignoris ꝑ libera3 pſonam aliĩ nõ querit,ſ3 poſſeſſio ſic.h.d.Quero,q̃ eſt rđ ꝙ ꝑ liberã perſo nã acquirit poſſeſſio ⁊ nõ obligatio pſonalis:Rñdeo,q2 poſ ſeſſio poteſt totaliter trãſferri in alium,ſed obligatio nõ:cu3 ſit radicata oſſib⁹, vt.l.ea vero.ĩ.ꝓ ſoc.vñ poſſeſſionẽ q̃s põt penitus abdicare a ſe,ſ3 nõ obligationem.¶ Scđo q̃ro,qua re põt acquiri dñium ⁊ nõ hypotheca,cũ vtrũq; ſit ius reale: Rñdeo,q2 in hypotheca vertit obligatio,⁊ h3 aliquid perſo nalitatis,ſec⁹ in dñio.⁊ ꝙ ita ſit ex ipſo noĩe patet. dicimus eñi,hoc pignus eſt obligatum:non aũt dicimus,iſtud domi nium eſt obligatũ,facit qđ no.ſ.de pac.l.ſi tibi.§.de pignore. ſm Cy.hic in additione.quod no.facit quod no.de acqui.re. do.l.ea que ſimiliter.

¶ Item ex lec.antiqua.

Vel vniuerſorum. No.ꝙ cõſuetu do ẽt vni⁹ hoĩs eſt attẽdẽda in facto ſingulari,facit.ĩ.de pec.leg.l. dñs ſticho.§.teſtõ.ſ3 in facto vniuerſali puta in in terpretatione vocabulorũ exigit cõſuetudo generalis loquen di.de leg.ĩĩ.l.librorum.§.qđ tamen caſſius.⁊ de ſup.leg.l.j.in ſi.⁊ de fun.inſtru.l.cum de lanionis.§.aſinam.cum ſimi.

Si cum vẽderet. Ex pacto credito ris vendentis rẽ ſi bi pignori obligatã põt debitor agere ꝯ emptorem, põt etiam debitor agere ꝯ creditorẽ,at ſibi cedat actionẽ con tra emptorem.h.d.¶ In tex ibi,ex vendito actione iformata ex pacto incõtinẽti appoſito per ipſum creditorem ſm Iac. hut.In gl.ĩĩ.ibi,quod ſpeciale.circa iſtã gl.vide quod no. hic Hul.de Cu.

¶ Ex lec.an.¶ Creditor vendens pignus poteſt reſeruare de bitori ius redimendi pignus.h.d.⁊ vide qđ no.in Spe.de loc. §.nunc aliqua.ver.lxxiiij.⁊ iſta reſeruatio eſt efficax ad agẽdũ ſine ceſſione:quod no.

Uenit autem. In hac actione venit lata culpa, ⁊ leuis ⁊ caſus fortuit⁹.nõ vis ma ior.h.d.cũ.l.ſeq.iſtum.§.cum.l.ſeq.declara optime vt in gl.

Creditor. Cum creditor reddit pignus,d3 cauere de ſuo facto ac etiam ne glecto.hoc dicit.

Tutor lege nõ re. In pignore dato a tutore legitime de bet creditor teneri.h.d.iſta lex.

Cõtrariã. Si creditor decipiat i pignore dolo, vl culpa đbitoris ſibi ſuccurrit acti.pig.ꝯ debitorẽ:tenet etiã crimine ſtellionatus,ſi ei⁹ dol⁹ interceſſit. h.d.¶ Ex lec.an.¶ No.ꝙ a delicto ignorãtia excũſat,ſ3 a cõ tractu non excuſat.qđ no.⁊ facit.ĩ.de decre.ab or.fa.l.ſi.

Etiam. Fundus vectigalis,vel i quo ali⁹ h3 ſupficiẽ, ꝑt obligari ſaluo tñ ſemper iure dñi.h.d. iſte §.cũ.l.ſeq.¶ No.iſtũ.§.cũ.l.ſeq.S3 aduerte quare ſin ito iure habẽtis fundũ vectigalẽ per emphy.extinguit ius pignoris. caſus eſt in.l.vectigalis.ĩ.de pig.

¶ Ex lec.an.¶ No.ꝙ etiã prediũ emphyteuticũ ꝑt obligari etiã irrequiſito dño nõ preiudicãdo cẽſui.de hoc no.i Spe.de loc.§.nunc aliqua.ver.cxxĩĩ.⁊ per Iac.in.l.ſi dom⁹.in ſin.ĩ.de leg.j.⁊ ſo.ma.l.ſilio.§.ſi vir.⁊.ĩ.de pig.l.ſi vectigalis.

1 ☞ Nomen debitoris pignori poteſt obligari.

1 **Si cõuenerit.** † Nomẽ đbitoris ꝑt pi

a gnori,obligari[a] ⁊ illud qđ ex noĩe rediget,vel cum debito recõpẽſabit,vel loco pignoris retinebit.h.d.¶ Pro declaratiõe iſti⁹.l.q̃ro,qua actiõe creditor,cui eſt obligatũ nomẽ ſui debi toris,põt agere ad illud nomen:Rñdeo vtili actiõe,q̃ cõpete bat directa illi debitori noĩe obligati,vt no.gl.⁊ doc.C.q̃ res pig.ob.poſ.l.nomẽ.¶ Hoc ꝑmiſſo ꝓ declarõne tex.no. ex hac

b l.ꝙ de q̃titate ad q̃titate3 admittit cõpẽſatio[b],ſ3 nõ de quãti tate ad ſpeciẽ,vel ecõuerſo vt hic.qđ itellige ſiue ſit ſpecies ve ra,ſiue ſicta.⁊ no.ĩ.đ pec.l.ſi creditor.§.j.⁊ ibi gl.Scđo no.iſtũ tex.in ver.ergo.ꝓ eo qđ alibi no.ꝑ gl.ꝙ actio iudicat mobilis vel imobilis ſm naturã ei⁹ qđ in actis deducit.vt no.ꝑ gl.C.ſi aduer.trãſ.l.j.⁊.ĩĩ.in aut.de nõ alie.§.j.de hoc aũt qd iuris ſit, vtru3 actio ſit res mobilis vel imobilis,vel ſit tertiũ mẽbrũ ꝑ ſe,dixi tibi.ĩ.de pe.leg.l.quã turberõis.§.j.S3 circa iſtã.l.q̃ro, an ſicut qñ ego obligo tibi rẽ meã,ſi iſta res ꝑuenit ad extneu poſſeſſorem,añq̃ agat hypothecaria ꝯ ipm,d3 fieri ꝑma exe cutio ꝯ me ꝑncipalẽ.vt in aut.hoc ita ſi debitor.C.đ pi.ita qñ obligo tibi nomẽ mei debitoris.đ hac.q.dicã.ĩ.de diſt.pi.l.cre ditor.¶ Ex le.an.¶ Nomẽ debitoris ꝑt pignori obligari.ex actũ a creditore cũ đbito ꝯpẽſat ſi ẽ ꝯpẽſabile,alioq̃n pignori retinet.h.d.¶ Quero hic vnũ.ſ.q̃ iure agat creditor ꝯ nomẽ obligatũ:qdã dicũt ꝙ hypothecaria.aliĩ h̃ negãt,cũ hic nõ ca dat ius reale.⁊ iđ dicũt ꝙ vtilis pſonalis,q̃ ꝯpetit obligãti ef fect⁹:q2 ſi hypothecaria,d3 ꝑcedere excuſſio,ſi vtili,pſonali nõ ſicut ſi ageret ex iure ceſſo.⁊ hoc t3.Spe.i ſpec.đ pig.ver.ſ3 po ne in Spec.de ꝓcu.§.ſequitur.ver.quid ſi mihi.⁊ hoc noĩe ex preſſe obligato.S3 ſi agatur ex tacita obligatiõe nominis re quiritur executio ſm eũ per.l.non prius.qñ ſiſc.vel pri.ꝓba tur iſta differentia.ĩ.de iur.ſiſ.l.moſchis.formã vero libelli ha bes ꝑ gl.l.heredem mariti.C.de here.vel ac.ven.

Si nuda. Illud ꝙ accedit rei pignori obligate,eſt pign⁹.h.d.Iſtũ tex.iducit Hulĩ.de cu.ad queſtione3,ſi regnũ alicuius eſt augmentatum.vtrũ tota illa ꝓuincia que accreuit debeat regi ſm conſtõnes regni iam fa ctas:⁊ iſte tex.facit ꝙ ſic:q2 idem iudicamus de augmento qđ de ꝑncipali.ar.iſtius tex.¶ Ex lec.an.¶ Cõſolidatio vſuſfru ctus auget pign⁹ ꝓprietatis.iſtud eſt:q2 fiet ſm innata3 natu ram ꝓprietatis,arg.iſtius tex.in ſi.dicunt doc.ꝙ ſtatuta vigẽ tia i iſta ciuitate porrigunt ad terras poſt q̃ſitas:qđ ẽ verũ ſi ſub vno noĩe ⁊ ſub vno ꝑſide gubernẽtur.ſecus ſi habẽt diuer ſa regimina ſm Hu.⁊ Cy.l addi.⁊ no.etiã per Cy.in.l.etiã. C. de iur.dot.⁊ eſt rđ:q2 in primo caſu eſt facta vnio,ſ3 in ſcđo ca ſu non eſt facta,vt no.in.c.j. ne ſede vac.⁊ per Oldr.in.q. quã diſputauit,que incipit,Cum iulia.qui nomine ⁊c.

Si fundus. Res cum ſua cauſa tranſit. hoc dicit.

Si quis. Obligatio pignoris extinguit ſtatim cu3 materia trãſit in materiatũ.h.d.¶ No. ex hoc textu qđ aliud eſt materia.aliud materiatũ:⁊ ſic apparet quod compoſitũ differt a ſuis partibus,⁊ iſtum,§.declara ꝙ

a ¶ Obligari. adde do. Iaſ. may.inſtit. de act.§.item ſer uiana.nu. 41. ⁊ Frã.are.hic.

b ¶ Cõpẽſatio. Adde cũ.bal. in.l.ſin.in.iiij. q.C.de cõpen.

in gl. ⁊ vide qđ no. diſtinguẽdo. ðt hic Jac. but. Sꝫ circa iſtũ §. q̃rit Guli. de Cu. vtrũ creditor poſſit ꝓhibere debitori ne ſyluam ſibi obligatã cedat: dicit Gul. ꝙ aut ſylua erat cedua, et tũc creditor nõ põt ꝓhibere: aut nõ erat cedua, ⁊ tũc p̃t ꝓhibere. alle. ꝓ hoc. l. item ſi fundi. ſ. de vſufru. in fi. facit pro hoc. l. cum tarbernam. in prin. j. de pig. dꝫ enĩ creditor circa rẽ obligataꝫ ſe habere tanq̃ paterfamilias. vidiſtis. ſ. co. l. ea igitur.

Seruus rẽ. Seruꝰ ⁊ filiusfamilias rem peculiarem poſſunt pignori obligare. h. d.

a ¶ Aliena res. Ab huius. l. materiã vid. d. Alex. de Im. in. l. ij. ſ. e. ⁊ eũdem Bald. in l. ij. per illum text. C. ſi res alie. pi. da. ſit.

Aliena res. a Res aliena de volũtate domini poteſt obligari, ſiue dñs ab initio velit, ſiue ex poſt facto ratum habeat. h. d. ¶ Pro declaratiõe ver. ſꝫ ſi ignorãte. q̃ro: hic ð ꝙ ſi aliquis obligauit mihi rẽ alienã dño ignorãte, ⁊ dñs ratũ habeat, pignꝰ ꝯualeſcit: quõ hoc ꝓcedit ꝙ dñs poſſit habere ratũ ñ ſuo noĩe geſtũ: nõ eñ debitor obligauit noĩe dñi, ſꝫ noĩe ſuo, ergo dñs ratũ habere nõ põt, vt. ſ. de neg. ge. l. ſi pupilli. §. ſꝫ ſi ego. Rñdeo credo ꝙ qs nõ p̃t habere ratũ nõ ſuo noĩe geſtũ q̃tũ ad hoc, vt ꝑ ratihabitionẽ negociũ tẽdat ad ipſuꝫ, ⁊ efficiatur ſuũ, ita qđ ex illo negocio geſto oriaẽ ſibi actio ne. geſt. ꝓpter ratihabitionẽ. ⁊ ita loq̃r. d. §. ſꝫ ſi ego. Sed quãtũ ad preiudiciũ ipſius dñi ratũ habentis bene poteſt habere ratũ nõ ſuo noĩe geſtũ. ⁊ ita loquiẽ hic. Nã iſte dñs bñ p̃t ratificare in ſuuꝫ preiudiciũ obligationẽ factã ꝑ aliũ de re ſua. ⁊ ita loquiẽ hic, vt. j. de pig. l. ſi fundꝰ. §. j. an aũt iſta ratihabitio trahiẽ retro, vt pignus ab initio videaẽ voluiſſe. tex. in. d. l. ſi fundꝰ. §. j. videẽ velle ꝙ ſic: ⁊ gl. hic ſuper vbo, valebit. ſed iſtud dictũ itelligit Gul. de cu. eſſe, verum in preiudiciũ ratũ habẽtis nõ preiudiciũ alterĩ perſone, puta ſi dñs medio tpe. ſ. poſt obligationem factã de illa re ꝑ aliũ anteq̃ ratificet illã obligationẽ, rẽ alij vendidit vel obligauit: nã tunc ratihabitio ſequẽs nõ preiudicaret illi, cui dicto medio tpe res fuit vẽdita, vel obligata, ar. ſ. quẽad. ſer. amit. l. ſi partem. §. ſi fundus. j. qui pot. in pig. ha. l. qui potior. §. j. ⁊ de hac. q. tangitur per gl. j. rem ra. ha. l. ſi indebitum. §. j. per Ja. de are. l. ſi cum mihi. §. j. j. de ſol.

Si pluribus. Paritas tpis operaẽ paritatem in iure. h. d. iſte preſens. §.

Interdũ. Cõtra agẽtẽ pignoratitia p̃t excipi d exceptiõe rei obligate poſtea fctã. h. d. iſt. §.

Domo pignori. Illud, qđ ſupereſt re obligata, remanet obligatum. h. d. iſta preſens lex.

Si pignore. Illud ꝙ creditor conſecutus eſt ab alio noĩe pene delicti cõmiſſi circa rẽ pignoratã cõputabiẽ in debitũ ⁊ ſi aliqđ ſupereſt, reſtituiẽ debitori: ſecꝰ ſi illud fuerit exactũ ꝑ creditorẽ a debitore noĩe pene delicti ꝑ debitorẽ circa rẽ pignoratã cõmiſſi. h. d. in gl. q̃ inci. in. l. debitor. ibi, qđ falſum ẽ vt. j. ðt. tenet ergo glo. iſta ꝙ illud tps qđ creditor cõſeqtur ꝑ cõdictionẽ icerti a debitore ſubſtrahẽte rẽ obligatã nõ reſtituit debitori, ſꝫ cedit lucro creditoris ꝑ hoc vĩ tex. hic in ver. ſꝫ cũ ipſe. ibi dũ dicit, vel cõdi. ⁊c. Sꝫ hũc tex. ⁊ hãc gl. intellige qñ creditor agẽdo cõtra debitorẽ fuit ꝯſecutꝰ rei eſtimationẽ, ſecꝰ ſi fuit ꝯſecutus ipſam rem: q2 tũc creditor cõuentus actiõe pig. dꝫ illã rem reſtituere debitori. eſtimationẽ aũt reſtituere nõ tenetur: ratio q2 ad eſtimationẽ nõ cõpetit act. pig. ⁊ ita dicit gl. j. §. ꝓxi. ſup verbo, imputabit. ⁊ no. totã iſtam gl. ⁊ de hac materia, qñ ſit verũ ꝙ pena veniat reſtituenda, latius tractat gl. ſ. de pet. her. l. vtrum. §. ſi. cum. l. ſeq.

¶ Ex lec. anti. ¶ Qđ creditor a tertio occaſione pignoris exigit proficit debitori: ſꝫ qđ ex delicto debitoris ꝯſecutus eſt ab eodẽ in primũ debitũ imputare, aut reſtituere nõ debet. h. d.

¶ Item ex lectura antiqua.

Sed quod ipſe. No. hic ar. ꝙ nitens indefinitiua non recuperet expenſas quas ipſe ſoluit rõne cõtumacie. ⁊ patet caſus ĩ. l. dãni. §. cuꝫ parieteꝫ. j. de dam. infec. ſm Gul. ⁊ Bar. qđ no. ſed ſigna iſtam queſtionem in ſeq. §. proximo.

Idem papi. Illud qđ cõſequiẽ creditor a debitore propter rẽ pignoratam metum inferẽte debitori nõ reſtituit, nec indebitũ ſibi imputat. Et circa iſtũ. §. no. gl. ſuper verbo, imputabit. que gl. daẽ etiã intellectum glo. magne poſite. ſ. proxi. §. ⁊ ibi dixi.

b ¶ Bñij. Adde eũ. in. l. res creditoris. C. e. ti. ⁊ Bar. in l. ſi alienam. in ij. col. ver. ij. caſu principali. j. ſolu. ma.

¶ Ex lec. ant. ¶ No. ꝙ pene delictorũ nõ ſunt reſtituende delinquentibus ſoluentibus ⁊ proprie loquitur in cõtumacie pena, ⁊ ſigna hic queſtionem precedentem.

Si predo rem. Predo põt agere actiõe pignoratitia, ⁊ ꝯſequitur rẽ ⁊ fructꝰ. ¶ No. ex hoc. ꝙ agẽti actione pignoratitia nõ põt referri qđ dominijb. ſimile habuiſtis in. l. ita ſi fur. ſ. commo. ⁊ hunc tex. declara vt in gl. ſuper verbo, proderit. ⁊ eam no.

¶ Ex lec. ant. ¶ Bona fides creditoris prodeſt debitori, qui erat predo circa fructuum acquiſitionẽ quod eſt no. non procedit tñ ei quantũ ad euitandam reſtitutionẽ ſcðm gl. ¶ No. ꝙ etiam predoni agenti debet fieri reſtitutio fructuum.

Si poſt diſtractũ. Debitor qui a creditore cõduxit pignꝰ, vel ab eo p̃cario rogauit, ſi pignus ei nõ reſtituit, ad intereſſe nõ teneẽ. h. d. ¶ In gl. q̃ inci. ad itereſſe. ibi vĩ vi cũ expellere. ⁊ vide ꝑ hac. l. colonus. j. de vi ⁊ vi ar. ¶ In ea. glo. ibi, no. ſm quoſdã. No. ex hac gl. ꝙ ſi agẽdo cõtrario iudicio agit de ꝑfidia rei, põt in litẽ iurari. illud ergo qđ no. in. l. in actionibus. ſ. de in lit. ꝙ in ꝯtrarijs actionibus in litẽ nõ iuraẽ, hꝫ locũ qñ agendo actione cõtraria nõ agiẽ de ꝑfidia ſeu fide rupta: alſ iuraẽ in litem actione contraria ſicut actione directa. vt hac gloſſ.

¶ Ex lec. ant. ¶ Not. ꝙ creditor põt agere ꝙ debitor tradat ſibi poſſeſſionẽ, quã vendidit ſibi iure creditoris, ⁊ hꝫ hic duplicem viã contrariã pignoratitiã, ⁊ interdictũ de precario.

Si creditor. Si creditor vẽdẽs pignus ꝓmittit duplũ noĩe euictiõis ſm cõſuetudinem regionis, vel aliter vtilitatis negociũ debitoris geſſerit, qcqđ p̃ſtiterit ꝓ tali vẽditione repetet a debitore ꝯtria actione pignoris, alſ vltra ſummã debiti nõ repetit. Itẽ ſi ex ſtipulatione de euictiõe p̃ſtitit duplũ cõſequiẽ a debitore ſortẽ ⁊ vſuras. Si vero preſtiterit ſimplũ, cõſequiẽ tñ ſortẽ. h. d. cũ. l. ſeq. ¶ No. p̃mo tex. ibi, nã hoc vſu euenerat. ex quo text. habes ꝙ nõ ð eſſe in culpa ille qui facit id qđ facere ſolitũ eſt. ¶ Scðo no. in promiſſione de euictione inſpicitur cõſuetudo, facit qđ habetis in ſimili in. l. ꝙ ſi nolit. §. qui aſſidua. de edil. edic. in. l. ſi pius. §. j. j. de aqua plu. arcen. cuius autem loci conſuetudo inſpiciatur videbitis tex. in. l. ſi fundus. j. de euic.

¶ Ex lec. ant. ¶ Oĩs obligatio, quã vẽdẽs iure creditoris fecit ex neceſſitate vel ex ꝯſuetudine, dꝫ haberi rata ꝑ creditorẽ, ſecꝰ ſi ſe ſupfluo obligauit. vel ſic, non dꝫ qs ſe obligare, qñ ex obligatiõe nõ oriẽ effectꝰ. In text. ibi, vſui. i. de more regiõis. facit qđ no. j. de ver. ob. l. ex ea parte. in prin. Not. de regreſſu ſe obligãtis: q2 aut ſe obligauit, vt debuit, aut vt nõ debuit. ⁊ no. ꝙ qs nõ dꝫ ſe obligare fruſtra vbi palã eſt factũ ꝑ euictionẽ ⁊ reſtõnẽ dupli. ¶ No. in fi. iſtiꝰ lr̃e vſum cũ vſu cõpẽſari.

Nec enim. No. diſtinctionẽ q̃ ꝓbaẽ in v. ſed ſi ſtipulatio ⁊c. ¶ In gl. que incip. q. d. ibi qđ eſt vltra. tu vero dic ſm Richar. mal. ꝙ imo cõſequitur illud qđ eſt vltra: nã ſicuti ſentit damnũ creditor ſi duplũ eſt plus q̃ vſura, ita dꝫ ſentire lucrũ ſi vſura eſt plus q̃ duplũ, ſicut in regula iuris, q ſentit. Itẽ quia non auditur allegans illud, cuius contrariũ eſſet poſtulatus, vt. C. de ſol. l. pe. gl. iſtius legis, nec enim.

Eleganter. Si res inſolidũ data a principe, vel a iudice, vel a parte euincatur, nõ agiẽ actiõe ꝓmitiua, ſed agiẽ vtili ex empto actione ad intereſſe, qđ intereſſe põt etiã in cõpẽſatione deduci. h. ¶ No. ex prin. huius. l. ꝙ ſi res pignorata efficiatur creditoris pignus extinguiẽ: ratio, q2 in re ꝓpria pignus nõ cõſiſtit, vt. j. de reg. iu. l. nec pignꝰ. ¶ Scðo no. ꝙ re inſolutũ data euicta agiẽ vtili actiõe ad intereſſe ex empto. ¶ In gl. j. ibi, tãq̃ eſſet dãtis. iſtud vĩ cõtra prin. iſtiꝰ. §. lucius. ⁊ ideo dic ꝙ res pignorata nõ fuit ibi facta ꝑfecte ⁊ irreuocabiliter illiꝰ creditoris: ⁊ iđ pignꝰ nõ extinguiẽ. ⁊ ideo iſtud ꝯtriũ ſolue, vt ſoluiẽ p̃cedẽs cõtrariũ. ⁊ ita loqtur. C. ſi a credi. l. j. ⁊. C. de his q in prio. cre. lo. ſuc. l. j. Sꝫ aduerte: q2 hec ſo. ⁊ p̃cedẽs vĩ cõtra caſum iſtiꝰ principij, vbi ð ꝙ pignus extinguiẽ: ⁊ tñ res pignorata non fuit facta irreuocabiliter creditoris. Sꝫ rñde ꝙ hic nõ extinguiẽ pignꝰ, iđ q2 creditor ſit factꝰ dñs, ſꝫ q2 a priori cõtractu eſt receſſum ⁊ peruẽtũ ad dationẽ ĩ ſolutũ, q̃ ſimilis eſt emptiõi, vt ð in hoc tex. ¶ In. e. gl. ibi, hic aũt nõ. No. iſtã ſo. quã tãgit gl. in. d. l. ſi qs aliã. ⁊. C. de ſen. l. libera. ex qua ſol. habes cautelã, qñ recipis aliqđ inſolutũ a iudice, vel a pte, ꝙ dicas vt ſi cõtingat rẽ ſolutũ datã euinci actio remaneat in p̃ſtino ſtatu, ⁊ nõ itelligaẽ a priſtina obligatiõe, ſeu a p̃ſtina actione aliquo mõ eſſe receſſum. ¶ In. e. gl. ibi in fi. iſta eſt vera ſolutio, ⁊ eſt rõ: q2 hñ daẽ ſpecies ꝑ pecunia ꝯhiẽ emptio ⁊ venditio, ĩ qua liberaẽ vẽditor tradẽdo rẽ, lꝫ nõ faciat dñꝫ emptorẽ, vt. j. de act. em. l. ex empto. in prin. ⁊ ideo p̃ficiẽ ꝯtcꝰ emptionis, ⁊ recediẽ a primo cõtractu: ſꝫ qñ daẽ ĩ ſolutũ ſpecies ꝓ ſpecie nõ põt eſſe emptio ⁊ vẽditio: q2 emptio ⁊ vẽditio reqrit pecuniã numeratã, vt inſt. đ ꝯtra. em. l. p̃ciũ. Sꝫ tũc vel erit ꝑmutatio, vel ꝯtctus do vt des, in qbus reqriẽ ꝙ ꝑfecte ſiat res accipiẽtis, vt vidiſtis ĩ. l. fi. ſ. de cõd. ob cau. ⁊ videbitis in. l. j. j. de re. ꝑ. ⁊ de hac materia ꝑ Cy. in. d. l. libera. vbi gl. circa intellectũ. d. l. ſi qs aliã. ðt eadẽ vba, q̃ ðt gl. hic. ¶ Vltĩo no. tex. ibi, ⁊ cõpẽſationẽ habere põt creditor ⁊c. Vos videtis hic ꝙ creditor cui res pig. fuit data ĩ ſolutũ, ſi euincaẽ illa res, p̃t creditor de eo qđ ſibi debeẽ ꝓp euictionẽ rei opponere ꝯpẽſationẽ. Si debitor ipm ꝯueniat actio. pi. vel alia actiõe q̃ pignor. poterit

debitori

debitori cõparere: q2 forte creditor illam rem deteriorauerat anteq̃ inſolutum acciperet. Ex quo not. q licet dem tibi rem meam in ſolutum pro debito: non tamẽ propter hoc tollitur mihi actio, que cõpetebat mihi contra te pro dãnis ꝛ pro deterioratione facta circa illam rem. quod tene menti.

¶ Ex lec. an. ¶ Impetrato dñio pign⁹ extinguit, ꝛ euic. ſecuta vtilis ex empto ꝓponit. h. d. ibi euictũ per hypothecariã. i. ab eo cui p̄mo fuit obligata hec res ſm Tho. de forma finis. ¶ No. q reſcriptũ p̄ncipis nõ p̄iudicat iuri tertij, ꝛ facit. ſ. d vul. ſub. l. ex facto. ꝛ extra de auto. ꝛ vſup. c. ex tuarũ. ꝛ ideo certia pſona põt euincere rõne iuris ſui vt hic. ¶ Scdo no. ar. ex iſto tex. q ſi ego habebã primũ bñficiũ, ꝛ ĩpetraui ſcdm, q cũ p̄mũ nõ poterã poſſidere, lz euincat ſcdm, nõ recupero p̄mũ: q2 receſſi a p̄mo, ar. huius litere. ſ3 ɔ̃riũ eſt verũ; q2 in ſubſidiũ admittor ad recuperãdũ, ar. ſ. de inoff. teſt. l. ſi ſub hac. nã bñficiũ p̄ncipis nõ d3 eſſe dãnoſum, vt. ſ. cõmo. l. in cõmodato. §. ſicut. in fi. nõ ob. lra iſta, q2 hic ſucceſſit noua oblo. ¶ Tertio no. q reſcriptũ ꝛ ſnĩa eqparant, qd not. ¶ Quarto no. q lz res ſit alicui adiudicata, nõ ꝓpterea vr̃ liberat⁹ a dãno dato ſm Bar. ꝛ vide in iſto p̄n. qd no. ĩ Spe. de fideiuſ. §. j. vſ. ſ3 pone cũ deberet. itẽ colligit ex iſto tex. q ex reſcripto p̄ncipis orit actio, vide. l. filie cui⁹. ſ. fa. ercíſ. Itẽ colligit ex iſto tex. q dñiũ ſupueniẽs creditori tollit pign⁹, dato q res poſſit euinci hoc iõ q2 res nõ poterat euinci iure dñij, ſ3 p hypothecariã q̃ nudã poſſeſſionẽ aduocat. vt. j. de acq. poſ. l. iij. §. gña. et. l. ſi cũ vẽditor. de euic. ꝛ ſic nõ ob. de excep. rei iudi. l. ex ſextãte. §. latinus. ꝛ de cap. l. in bello. §. ſi quis ſeruũ. ꝛ vide qd not. Cy. ĩ l. j. C. de his qui in loc. prio. cre. ſuc. ꝛ hic. per Guli.

Qui reprobos. Solõne pecunie reprobe debitor non liberat, ſed pecuniã reprobã ſoluere nõ cogit, niſi illa pecunia reproba ſoluta ſibi reddat. h. d. iſte. §. hũc tex. q̃tũ dt de nũmis reprobis reddendis ĩtellige vt no. hic in gl. ſup vbo, reddẽdis. ꝛ ſi dicat q iſte q ſciẽter ſoluit pecuniã reprobã, videat donare, vt. l. j. de cõdi. inde. ꝛ. l. cui⁹ p errorẽ. j. de re. iur. dic q nõ eſt ver q iſte ſoluẽs nõ h3 animũ donãdi ſ3 decipiẽdi, ſic habes in. l. ſi cũ aurũ. j. d ſo. ĩ gl. magna. ibi ego puto ꝛc. iſta opi. eſt vera ꝛ approbat p doc. ꝛ no. hãc gl. ꝛ ſeq. ꝛ ĩ ſeq. gl. tene ſcdam opi. q̃ p doct. nr̃os approbat. ¶ Ulti. facit iſte. §. ad. q. q ſi aliqs fuit ɔdẽnat⁹ in amputatione man⁹ dextre, ꝛ q p errorẽ fuerit ſibi amputata man⁹ ſiniſtra, q ita demũ poſſet ſibi amputari man⁹ dextra ſi ſiniſtra redderet, ſed ſiniſtra reddi nõ poſſet, ergo ꝛc. argu. iſtius. l. qui reprobos. qd no. ꝛ. d. l. ſi cum aurum. j. de ſol.

Si vendiderit. Si pignus p creditorẽ pl⁹ debito diſtrahat, põt debitor ɔ̃ creditorẽ agere, vt illud plus ſibi ſoluat, vl q ad illud pl⁹ ſibi ɔ̃ emptorem actionẽ cedat. h. d. ¶ No. ex hoc. §. tex. no. q creditor qui vendit pignus, poteſt habere fidẽ de precio, ſicut ille qui vendit rẽ ſuã: qd facit ad. q. vtru3 ꝓcurator poſſit habere fidem de precio, ſicut ille qui vendidit rem ſuam. de qua. j. dicam in. l. qd vendidi. j. de contrahen. emp. ¶ Ex lectur. antiq. ¶ Creditor vendens iure creditoris põt habere fidem de precio. h. d. ſecus in executore ꝛ ꝓcuratore niſi eſſet ꝓcurator gñalis cũ libera ſm Guli. ꝛ eſt rõ differentie, q2 creditor h3 ius vẽdendi, ſ3 executor ꝛ procurator nõ habẽt aliquod ius, ſed prebent miniſteriũ: vt. ſ. de conſti. pe. l. ꝛ l3. ꝛ. j. de manumiſ. vindi. l. pater ex prouincia. ver. plane ſi pro. ¶ Not. hic arg. q ſi ego feci pacem cũ inimico meo, ꝛ poſtea ille ſit bannitus ob maleficium, quod ego poſſim eum offendere nõ obſtante pace[a]: q2 ego vtor iure publico. facit. ſ. de dolo. l. j. §. non fuit.

Et ſi res. Si creditor male vſat circa rẽ pignori obligatã, tenet actiõe pig. ſec⁹ ſi hoc fecit iure p mittente. h. d. ¶ Not. text. in v. plane. q l3 creditor non poſſit male tractare ſeruũ, vel aliã rẽ pignoratã, tñ iſtud d3 intelligi niſi ſeruus delinquat. ꝛ p hunc tex. ꝛ Cyn. determinat hic, q ſi aliqs fecit pacẽ cũ inimico ſuo, ꝛ ꝓmiſit illum non offendere: ꝛ ille poſtea efficiat exbãnit⁹ ciuitatis ſue, ita q ex forma ſtatuti põt impune offendi, ꝛ iſte q fecit pacẽ poſtea impune offendit non vr̃ rũpere pacẽ, ar. iſti⁹ tex. l. qd ergo. §. ſi heres ſeruu3 merentẽ. ꝛ. l. q ſeruũ. j. de ver. ob. ad idem facit quod videbitis j. loc. l. quero. §. inter locatorem. hoc etiam tenet Jac. de Bel.

Si ſeruos. Expenſe neceſſarie per creditorẽ facte debent ſibi per debitorẽ reſtitui, dũmodo tales expẽſe creditori nõ ſint oneroſe. h. d. ¶ No. ergo ex hac. l. q expenſe neceſſarie facte per creditorem debent reſtitui ipſi creditori ꝛ iudicis arbitrio conſiderari d3, vtrum tales expẽſe ſint nimiũ oneroſe vel nõ: etiam illud qd dicit tex. in expẽſis neceſſarijs, illud gl. dicit in expẽſis vtilib⁹ qd no. ¶ Scdo no. q ſi aliqs ꝓſequit illud qd dñs receperat facere, illud vr̃ fieri ex tacita dñi volũtate, text. eſt hic cũ gl. ſup vbo, imbutos. ¶ Tertio no. quod neceſſariũ artificium in homine dr illud ex quo põt percipi expenſa, qd dic vt glo. ſuper verbo, neceſſarium. ¶ Ex lec. ant. ¶ In tex. ibi, derelinquere. facit. j. de leg. iij. l. ſi habebat. ¶ No. q nõ debet audiri delicatus debitor, nec oneroſus creditor. ꝛ facit qd not. ſ. de fer. l. more Romano.

Non eſt mirum. Pignus p̄torium nõ põt cõſtitui, niſi qñ fuerit deuentũ ad miſſionẽ in poſ. h. d. ¶ Not. p̄mũ text. hic dũ dt ex teſtõ ꝛc. ex q̃ habes q iuſſus iudicis ꝛ iuſſus teſtatoris equiparant. ¶ Scdo not. q in teſtõ põt pignus ɔſtitui. Sed hic q̃ro, an ſm iſta iura tacita hypotheca p legato locu3 habeat, de qua hypotheca loquit. l. j. ꝛ. ij. C. cõia de leg. gl. q̃ eſt in. l. ſi cui. §. poſtq. j. vt in poſ. leg. l. iij. vr̃ velle q nõ: ſed ille gl. male loquunt: q2 caſus eſt ſm hec iura ffor. habebat locũ tacita hypotheca p legato. l. debitoribus. j. de ſepa. ¶ Tertio no. q pignus p̄toriũ non põt conſtitui, niſi quis fuerit miſſus in poſ. vt hic: ſed hoc fallit in caſu noſtro in. l. cũ vn⁹. §. ſi. cũ. l. ſe. j. de bo. aut. iu. poſ. ꝛ in hoc differt a pignore cõuentionali: q2 illud ex ſola conuentione ɔ̃hit, vt. ſ. e. l. j. ꝛ ibi no. ꝛ circa iſtã. l. vide qd no. p gl. in. c. cũ aliqbus. extra de re iu. vbi gl. ponit rõnem, que rõ eſt q pignus pretoriũ nõ conſtituitur, niſi qs miſſus fuerit in poſ. h. d. ¶ Ex lec. ant. ¶ Pignus ɔſtituit p iudicis autoritatẽ per teſtatoris voluntatẽ ꝛ ɔ̃ctum, tñ in pignore in quo verſat iudicis autoritas eſt neceſſaria ĩductio ĩ poſ. h. d. ¶ In tex. ibi, miſerit. ſ. rite. vt no. j. d ac. poſ. l. iuſte. ¶ No. q paribus paſſib⁹ ambulãt autoritas iudicis, ꝛ autoritas teſtatoris. ¶ Scdo not. q ad conſtituendu3 pignus pretorium non ſufficit interlocutoria de mittẽdo, ſed requirit miſſio: ꝛ iõ ſemp facias q nuntius referat ſe miſiſſe, ꝛ facias ſcribere relationẽ nũtij, cui eſt facta commiſſio, facit. j. vt in poſ. leg. ſi cui. §. miſſus. ¶ Querit hic Guli. nunqd ſm iura. ff. pro legato eſſet tacita hypothecaria: dic vt hic p eu3. Sed q̃ro vtrum ſicut ex pignore pretorio oritur hypothecaria, ita oriat pignoratitia directa ꝛ ɔ̃ria: de hoc habes text. q ſic, vt. j. vt in poſ. lega. d. l. ſi cui. §. queri poterit. ſm Roſ. ꝛ vid in. l. vtiq. j. d dã. infe. ꝛ ibi p Jac. Mar. Sil. q diſputauit iſtã. q. vtrũ in nuda ꝓprietate poſſit dari tenuta: ꝛ vr̃ q non: q2 eſt abſtracta a qualibet detentione, vt verbũ ſonat: loquor em̃ vbi ꝓprietarius non h3 ciuilẽ poſ. q2 tunc non eſſet dubiũ q caderet miſſio, vt. j. de dã. infe. l. ſi finita. §. ſi qua. ꝛ. §. ſi de vectigalibus. ꝛ no. in. l. ij. C. vbi in rẽ ac. ꝛ. ſ. de vſufr. l. cuicunq. §. ſi fundus. Ad idẽ q2 tertius poſſeſſor impedit miſſionẽ. vt no. in. l. a diuo. §. ſi rerũ. de re iu. Mar. Sil. diſputauit ɔ̃riũ ꝛ dixit q fiat inductio, tñ ſine p̄iudicio poſſeſſoris: ad qd facit qd no. ſ. de ɔdic. fur. l. ꝛ iõ. p̄terea ſic eſt in pignore conuentionali, vt. ſ. e. l. ſi ɔuenerit. §. ſi nuda. ergo idẽ erit in p̄torio, ar. huius lr̃e in. ij. rñſo. ɔ̃dictio ergo iuris poſſeſſionis reſeruat ius ɔ̃dictionis, ſed nõ ius tertij, ꝛ facit. j. ne vis fiat ei. l. j. §. ſi quis iõ. ſi aũt ɔ̃dictor nõ allegat ſimplicem poſſeſſionem, ſed dñium cum poſſeſſione: q2 eſt p̄ſumptio. pro eo, excludit ſummariã cognitionem ꝛ miſſionẽ ex ea, vt no. in. l. ij. C. ne vxor pro ma. ꝛ in. l. j. C. de pri. fiſ. ꝛ ideo in forma ɔ̃dictionis eſt fienda vis, ad ar. ſm Mart. Sil. rñde q nõ eſt verum, q per omnia parificentur per iſtam litera3, vt hic in fi. ꝛ not. q Mar. Sil. non alleg. glo. ordi. que eſt. ſ. alleg.

Petenti mutuam. Si creditor rẽ ſibi a dbitore datã, vt pignoret, pignorauit ſi quidem iam luit, põt cõueniri vt reddat. Si vero nondum luit, poteſt conueniri vt luat. h. d. ¶ In gl. magna ibi, ꝛ cõmodati rerũ act. dãda3 ꝛc. ꝛ q detur actio cõmo. facit. ſ. cõmo. l. ſi vt certo. §. nunc videndu3. ꝛ. l. ij. ꝛ. C. commo. l. pe. ꝛ per hoc apparet ſolutio eius qd glo. q̃rit. j. nam non eſt neceſſe q debitor q repetit rem commodatã pri⁹ ſoluat illud qd debet creditori q̃ rehabeat rem commodatã: q2 res commodata non poteſt retineri pro debito. vt. C. cõmo. l. ſi. ꝛ idem eſt dicendum etiam ſi ageretur ac. preſcri. verb. ꝛ eſt ratio q2 ille contractus innominatus debet dijudicari ſecundum naturam cõtractus nominati, cui aſſimilatur, vt. ſ. ti. j. l. eum qui. ꝛ. j. de preſcrip. ver. l. naturalis. ¶ Ex lectur. antiq. ¶ Not. hic de ſignificatione iſtius verbi, ad manus, qd ſignificat. i. in promptu: quod facit ad interpretationẽ cuiuſdã ſchedule, qua erat promiſſum quibuſdã magiſtris ponere eis fulcimenta ad manus. ſimilem tex. habuiſtis in. l. manumiſſiones. ſ. de iuſti. ꝛ iur.

[a] ¶ Pace. Ad de. d. Alex. de Imo. in. l. ij. §. ſi in re. j. d dol. mal. ꝛ met. excep. ꝛ Ang. in l. quid ergo. §. ſi heres. j. de lega. j. ꝛ. d. Ale. ĩ l. qui ſeruum. j. de ver. obli. ꝛ Fran. Aret. in §. ſeq. ꝛ eundẽ Bal. in. l. reos. xij. col. d acceſ. ꝛ in. l. ſeq.

Si creditor. Soluens eſtimationem creditori repellit creditorẽ vendicantẽ rem pignoratam, niſi ei eſtimationẽ ſolutã reddat. h. d. ¶ In gl. ij. ibi, ſoluẽti. iſtud qd dicit glo. ꝓcederet ſi iſte poſſeſſor ſoluiſſet nomine debitoris. Sed hic iſte poſſeſſor ſoluit nomine ſuo, merito igitur ſibi nõ cõpetit actio neg. geſt. facit. ſ. communi diuidun. l. hoc iudicio. ¶ Ex lec. antiq. ¶ Solutio eſtimationis litis repellit, debitorẽ a vendicatiõe, niſi offerat. h. d. ¶ Not. hic q litis eſtimatio non inducit emptionem, quando agens intendebat aduocare nudam poſſeſ-

ſionē, ⁊ nō dñiū: nā ſi reſultaret hic venditio teneret irreuocabiliter tanq̃ȝ iure creditoris facta, vñ hec lex limitat oēs als.

SI rem alienā. Si dñiū rei pignorate inceperit eſſe creditoris, ſtatim pign⁹ extinguit, ⁊ ei⁹ poſſeſſio nō ꝑderit debitori, ſȝ ſolū durat p̄cario. h. d. ¶ No. caſum iſtius. l. Sȝ ꝓ declaratione iſti⁹ tex. in fi. ꝙ ſi creditor efficit dñs pignoris deſinit eſſe pign⁹: ⁊ ſic innuit ꝙ ab initio ꝯſiſtit pign⁹, quō ꝓcedat hoc, cū lex dicat rē alienā pignori dari nō poſſe, vt. ſ. e. l. res aliena. cū ſi. Rñdeo illa lex ⁊ ſimiles, loquntur ī pignorāte rē alienā ſciēter, in q̃ titulū nō habebat: hic vo loquit in pignorāte rē alienā ignorāter, quā poſſidebat bona fide ⁊ iuſto titulo: ꝙ q̄ ſibi cōpetebat publiciana, merito tenet obligatio reſpectu iuris ꝙ ipſe hȝ. caſus eſt in. l. ſi ab eo. ſ. de pig. facit. ſ. e. l. tutor. ⁊ l. ſeq. Scd̄o q̄ro quot remedia cōpetūt iſti debitori: dic vt in gl. vl. ⁊ no. gl. inquātū d̄r ꝙ creditori cōpetit remediū. l. ſi qs ꝯductiōis. ex qua gl. no. ꝙ. l. ſi qs ꝯdu. loquat in aliȷs caſib⁹ q̄ꝫ in locatis. ¶ Ex lec. ant. ¶ No. ꝙ lȝ vt creditor ſi ſe ꝯceſſit p̄cario pign⁹ vt pign⁹, tñ remanet p̄cariū reſoluto pignore: vñ mutatur ius autoris, tñ p̄carium remanet in eodem ſtatu, qd̄ eſt no. ſimile. ſ. de here. inſt. l. iiȷ. §. q fidei cōmiſſariā. ⁊ no. iſtā. l. paruā. ⁊ ad hoc facit. ſ. d̄ vſuc. l. ei a quo.

QUi ratiario. Si pignus accipit ꝑ creditorē vi, erit periculo creditoris rapientis, niſi fuerit a debitore conceſſum. h. d. iſta lex ⁊ iſtam. l. declara vt in glo. ⁊ vide qd̄ no. glo. ⁊ doc. C. de pig. l. creditores. h. d. ¶ Ex lec. an. ¶ Ibi, abſtulit, ita ꝙ piȷt. not. ex iſta. l. ꝙ ille qui dicit ſibi ius ſua autoritate tenetur in caſu fortuito niſi eſſet hoc ſibi cōceſſum ex pacto: ⁊ iſtam. l. frequenter allegat Innoc. vt patet in. c. verum. ⁊ c. poſtulaſti. de foro competen. facit extra de donatio. c. cum dilectus. ⁊ vide in Specul. de pig. ver. quid ſi ⁊ index. ⁊ adde qd̄ no. Innocen. in. c. iȷ. de conſue.

SI ſeruus. Delictū ſerui obligat debitorem ignorantē, vt ipſum ſaltē teneatur dare ꝓ noxa, debitorē vero ſcientem obligat inſolidū. h. d. Iſtam. l. declara vt in glo. ⁊ bene.

CUm debitore. Obligās rē alienā tenet actiōe pignoꝛ ꝯtria. h. d. ¶ No. gl. poſitā, q̄ ponit quot modis poſſit intereſſe creditoris ſibi non fuiſſe obligatā rē alienā, ſȝ ſuā ꝓpriā. h. d.

SI pecuniā. Si pign⁹ eſt datū creditori ſub alio noīe, hȝ locū pignoratitia ſoluta pecunia. h. d. Et gl. legit iſtā legē altero de duob⁹ modis. pōt legi ⁊ tertio modo ꝙ ſic loquat de anticbriſi: i. de pignore pretorio, vt. l. ſi is. §. j. ſ. de pigno. Et ſm hanc lectu: habes hic caſum de eo qd̄ d̄r. ſ. ead. l. j. vcȝ an ſicut ꝓ pignore conuen. hȝ locū pignoratitia actio: ita pro pignore pretorio habet locū pignoratitia actio, ⁊ ſm hāc lec. eſt caſus hic ꝙ ſic, de qua. q. dixi. ſ. e. l. j. ⁊ vide qd̄ not. Iac. de Are. in. l. vtiq̄ȝ. ſ. de dam. infec. ¶ Ex lect. antiq. ¶ Nota ꝙ mutuaui alicui centū ⁊ ipſe fecit mihi apodiſſam ſua manu, ꝙ ſi ipſe reddidit mihi centū ꝙ ego debeo reddere apodiſſaȝ. ¶ Secundo not. ꝙ ſecundum alium intellectum ⁊ qd̄ etiā per verba impropria poteſt pignus conſtitui. ⁊ facit qd̄ no. in fin. C. famil. erciſ. l. quoties.

TItius cū. Pactū factū ex poſtfacto, ꝙ pignus traditum creditori, creditor habeat in ſolutū pro debito vȝ ⁊ tȝ. h. d. Et gl. ponit in hac. l. duas lec. tene ſecūdā lecturā q̄ eſt multū no. ⁊ clara. ¶ Op. ⁊ vr̄ ꝙ iſtud pactū quod creditor habeat rē pignoratā in ſolutū non valeat aliquid, vt. C. de pig. l. fi. Solu. qñq̄ȝ apponitur iſtud pactū ab initio qñ mutuū ꝯhitur, puta q̄ cōueniunt creditor ⁊ debitor, ꝙ ſi pecunia nō fuit ſoluta tali termino, pignus remaneat in ſolutum pro debito, tale pactū nō valet aliquid, ⁊ ita loquit ibi. Quandoq̄ȝ tale pactum non apponitur ibi ab initio, ſed ex poſtfacto ⁊ ex interuallo poſt contractum perfectū, ⁊ tūc tale pactū valet. ⁊ ita loquitur hic. C. de pac. pig. l. iȷ. ⁊ eſt ratio diuerſitatis quare quando quis accipit pecuniam mutuo non valet, q̄ tūc omne pactū debitor faceret: ⁊ ideo tale pactū non valet, vt. l. fi. C. de pact. pig. q̄ ratio ceſſat qñ tale pactum apponitur ex poſtfacto poſt ꝯctum perfectū, cetera dic vt in gl. ⁊ vide. l. q̄uis. ſ. de ſolut. ⁊ libera. ¶ Ex lect. anti. ¶ Si creditor emit pignus a debitore poteſt poſtea perpetuo poſſidere. h. d. qd̄ not. ſ. de pig. l. ſi fundus. in fin. ⁊. ſ. de ſolu. l. quamuis.

CUm ⁊ ſortis nomine. Pecunia redacta ex venditione pignoris prius cōuertitur in vſuras poſtea conuertitur in ſortem. h. d. iſta. l. iſtud principium declara vt in gloſſ. ¶ Ex lectura antiqua. ¶ Not. principium pro feneratoribus.

Pignus. Creditor pignus poſſidet, ⁊ debitor pōt ab eo rem pignoratam conducere, ⁊ eam precario rogare. h. d. Iſtum. §. declara optime vt in gloſſ.

SI quis in. Si pro pignore cōſtituto de partiū volūtate aliud pign⁹ ſubſtituatur, creditori furtum committitur: ſecus ſi pro pignore conſtituendo aliud pro alio pign⁹: quia tunc crimen ſtellionatus committitur. h. d.

Sed ⁊ ſi. Obligās rē alienā, vel aliȷ obligatā crimen ſtellionat⁹ cōmittit, niſi illa res pro debito vtriuſq̄ȝ ſufficiat. h. d. Not. ex hoc. §. ꝙ ille q obligat ſcd̄o loco rē quā aliȷ iam obligauerat, tenet crimine ſtellionat⁹, niſi illa res vtriq̄ȝ ſufficiat: ſec⁹ in eo, q ꝑmo vnā rē vēdidit vni, poſtea eādē rē vendidit aliȷ: nā iſto caſu crimine falſi tenet. caſus eſt hic. ſ. de fal. l. q duobus. ¶ Alterius iſte tex. dū d̄t modicū ⁊c. inducitur per Guli. de Cu. ad q̄onem ꝙ debitor vel creditor in modica quātitate nō repellatur a tutela vel cura. de qua. q. no. C. qui dari tu. poſ. aut. minoris debitor. ⁊ ibi per gl. ⁊ doct. ¶ Ex lec. ant. ¶ In tex. ibi, dedit. ſ. ſpāliter. ibi. ver. plane ⁊c. ¶ No. ar. ꝙ debitor modice quantitatis non repellatur a magna tutela ſecundum Cyn. in aut. minoris debitor. facit. ſ. de excuſ. tut. l. athlete. §. dat remiſſionem. nec modicus defectus debet tutelam vitiare, argu. ſ. de condi. ⁊ demonſt. l. quamuis. ⁊. ſ. de edil. edic. l. iiȷ. §. cui debes, abeſt.

SI pignus. Per conditionē debitoris creditor retinet pignoris poſſeſſionem. h. d.

PUpillo. In recipiendo pignore eſt neceſſaria tutoris autoritas. h. d. ¶ Ex lec. ant. ¶ No. arg. iſtius. l. ꝙ ſine autoritate tutoris non poſſit res concedi in emphyteuſim pupillo propter mutuam obligationem preſtationis cenſus.

1 ☞ Subſcriptio non nocet ſubſcribenti ſe in teſtem.
2 Preſcriptio erronea non preiudicat.

GAius ſeius. Subſcrībēs ſe in teſtō vt teſtis nō vr̄ approbare ea q̄ continent in teſtō. h. d. ⁊ hec eſt quedā gl. magna, q̄ primo format vnū ꝯtrium, ⁊ dat ſex ſolutiones, ⁊ approbat vltimā. Secūdo eliciuntur ex hoc text. quatuor notabilia: ⁊ ad ſecundum ⁊ vltimum no. oppo. ⁊ ſoluit etiam ibi, ſed no. hic ⁊c. ⁊ pro declaratione iſtius glo. vide qd̄ not. in. l. fideiuſſor. §. pater. alleg. in gl. ⁊ quod not. Dy. in. c. is qui tacet. extra de reg. iur. lib. vj. ⁊ qd̄ no. Cyn. C. de procu. l. inuitus. ⁊. ſ. ſolu. matri. l. que dotis. facit etiam glo. in. l. filiuſfa. ſ. de ꝓcur.
1 ¶ Ex lec. ant. ¶ † Subſcriptio nō nocet ſubſcribenti ſe in te-
a ſtem[a]. h. d. q̄ qua mēte qs ſe ſubſcribat aīaduerti cōuenit ar. ſ. ad Treb. l. reſtituta. ſec⁹ ſi ſe ſubſcriberet vel ſigillaret ad robur act⁹ nō ad ſimplicē ꝓbationē facti, vt. ſ. de pig. l. ſi fideiuſſor. §. pr̄. facit. C. de re. alie. nō alie. l. ſi vēditrici. ⁊ l. deſtituere. ⁊ no. ꝙ non intelliguntur eſſe vera ea, que continentur narratiue ⁊ incidenter in ſcriptura cū quis ſe ſubſcribit, vt. l. iȷ. C. de commu. re. alie. adde qd̄ no. extra de tranſact. c. ex literis. ⁊ l. fi. C. plus val. qd̄ agit. tene hanc gloſſ. iſtius. l. tanquam auream.
2 † Item erronea preſcriptio non preiudicat: ad hoc allegatur hec lex. Item patet ex hac lege quod negatiue poteſt probari per inſtrumenta affirmatiua cōtraria ſic. C. de erro. aduo. l. iȷ.
1 ☞ Debitor non poteſt a creditore ſuo pignus emere.
2 Contractus vtilis per contractum inutilem non tollitur.
1 **DEbitor a creditore.** † Debitor non pōt a creditore ſuo pignus emere. h. d. Circa iſtud principium vide qd̄ no. Cyn. C. ſi ſer. exte. l. j. in. j. op. de qua dicam. ſ. manda. l. ſi mandauero. §. ſi hi quorum. quod no.
2 ¶ Ex lec. ant. ¶ † Contractus vtilis non tollitur per cōtractum inutilem. h. d. ⁊ facit. ſ. de acqui. poſ. ſi quis ante.

Debitoris. Filius non poteſt emere rē patris de pecunia profectitia. h. d.

Soluta pecunia. Soluta pecunia creditori pignus liberat non ſolum a creditore, cui pignus fuit obligatū, ſed etiā a creditore, cui primus creditor ſecundo loco pignus obligauit. h. d. ¶ Ex lec. ant. ¶ Reſoluto iure actoris reſoluit ius ſucceſſoris. h. d. ꝯcor. ſ. d̄ pac. l. vectigalȝ. ¶ In tex. ibi, medio tp̄e. ſ. ante ſolutionē. ¶ In tex. ibi. ſ. ſoluētez poſtea ⁊c. Iſtū. §. declara vt in gl. ⁊ bene, q̄ glo. incipit, non ergo ciuilez ſed naturalem.

REm alienā. Si d̄bitori obligāti rē alienā ſuperueniat ius dñiȷ, ex poſtfacto pignoris obl̄o ꝯfirmat: ſecus ſi debitori, q obligauit rē alienā, ſuccedat dñs illi⁹ rei. Nā tunc pignus nō confirmatur. h. d. Not. ergo ex hac. l. ꝙ ius ſuꝑueniēs d̄bitori meo ꝓdeſt mihi: nā vides hic ꝙ ius ſuꝑueniens debitori q obliga-
b uit rē alienam prodeſt creditori[b], vt ſi cōpetat actio hypothecaria

a ¶ In teſtem. Adde Paul. de Ca. in. l. emptor. §. Luci⁹. ſ. de pac. ⁊ do. Alex. ō Imo. ⁊ eundē Bal. ī l. ſi pater. C. de fideiuſ. ⁊ Bar. ⁊ do. Alex. i. l. q̄ dotis. in vlt. colū. in pe. q. ſ. ſolu. matr.

b ¶ Creditori. Adde Barto. in. l. cū res. per illum textum. C. ſi res ali. pi. da. ſit.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

caria. ¶ Scđo no. in ver. non eſt idē dicendū qđ ſi dñs ſuccedat actori meo mihi non ꝓdeſt. naꝫ vides hic ꝙ debitori qui obligauit mihi rē alienā ſuccedat dñs rei non ꝓpterea mihi creditori ꝯfirmat̃ pignꝰ, nec dat̃ actio hypothecaria. ¶ Tertio no. in ver. ſi cōueniſſet de pignore ſm vnā lec. poſitā in gl. ſup v. de pignore. ibi vel dic ꝙ defunctꝰ ⁊c. quā lec. approbat Guli. de Cu. ꝙ hr̃s nō pōt redarguere mēdaciū defuncti cui ſucceſſit. ad idē. C. de ſer. pigno. dato et manu. l. ſi creditoribꝰ. ¶ Extra gl. opp. ad v. nō eſt idē dōm. ⁊ vr̃ ꝙ iſte tex. non ꝓcedat nā qñ qs ſuccedit alteri vr̃ hr̃e ratū qcqđ ille facit. caſum habuiſtis. ſ. e. l. ſolutū. §. ſolutā. ꝗ. rē rat. ha. l. ſi. ſed ꝑ ratihabitionē dñi ꝯfirmat̃ pignꝰ. vt. ſ. e. l. aliena. ergo ꝑ ſucceſſionem quā facit dñs ei q obligauit rē ipſiꝰ dñi dꝫ pignꝰ confirmari tāꝗ̄ ſuccedēdo ratū habuerit. ſed hic dr̄ ꝯriū quare male. ſol. ſucceſſio hꝫ vim ratihabitionis in his q̄ defunctus facit noīe ipſiꝰ ſuccedētis, vel ꝓ eo de rato promiſit ⁊ ita loquunt̃ ꝯria. aľs ſucceſſio non hꝫ vim ratihabitiōis. ⁊ ita loquit̃ hic in gl. j. ibi, qꝛ difficilius ꝯfirmat̃ ⁊c. Sed tu dic ꝙ lꝫ in caſu noſtre legis pignus nō ꝯfirmaret̃: tñ ille q tale pignus creditori tradidit, creditori teneret̃ actione pigno. ⁊ ideo ius ſibi ſuperueniēs hꝫ ꝯfirmare pignꝰ creditori: qꝛ ſua īter eſt ⁊ ſibi erat obligatꝰ, ſꝫ i lege ꝯria ille q manumiſit ſeruū alienū nō erat obligatꝰ ſeruo manumiſſo: ideo ius ſupueniēs manumiſſori non ꝓdeſt ſeruo manumiſſo. Iſtā ſolu. ponit gl. in. l. cū videtur. ꝗ. de vſu. ⁊ ex hoc apparet rō ſolutionis date ꝑ gl. ſ. in ꝓcedenti ꝯrio: nam vt ibi dicit gl. iſta lex loquitur qñ creditor ab initio fuit ignorās rē alienā obligari ſibi, ſecꝰ ſi fuiſſet ſciēs. vt. l. j. ꝗ. de pign. qꝛ ille qui alienā rē obligat creditori ſciēti ei nō tenet̃ actione pigno. vidiſtis. ſ. ea. l. tutor. §. ſed ſi ſciēs. ¶ In ea. gl. ibi bone fidei cū titu. ⁊c. Not. ex hac gl. ꝙ in hypothecaria ſufficiat ꝓbare ꝙ debitor tpe obligationis ꝯcte poſſidebat rem quā obligauit bona fide cū titulo. aľs non ſufficit ꝙ creditor probet debitorē poſſediſſe rem bona fide etiam ſine titulo. ita no. per gl. C. ſi res alie. pign. da. ſit. l. ſi res. ⁊ hoc etiā vr̃ ſentire ſolutio ſequētis gl. lꝫ iſtud reſtringat ad cauſam qñ agitur hypothecaria ꝯ ipſum debitorem poſſidētem. alibi gl. videtur velle ꝙ ad hoc vt competat actio hypothecaria debitori opꝫ qđ probet creditor debitoreꝫ fuiſſe dñm tpe obľonis ꝯcte. ita no. gl. inſti. de actio. §. itē ſeruiana. C. de ſalui. interdic. l. j. aut̃. de trien. ⁊ ſemiſ. §. illud. col. iij. inſti. de interdict. §. interdū. de qua qōne tangitur per Dy. in. d. §. itē ſeruiana. tangitur per Cy. in. d. l. cū res. ¶ In glo. ij. ibi in fin. Solu. non confirmatur pignus quo ad actionē ⁊ ita loquitur iſte ver. non eſt ideꝫ dicendū. non pōt ergo creditor in caſu noſtro agere hypothecaria. ⁊ ita loquit̃ hic, ſed bene cōfirmatur pignus quo ad exceptioneꝫ: qꝛ ſi iſte dñs qui ſuccedit debitori ageret repelleret̃ exceptione vt ibi, facit ad predicta. C. de rei vendic. l. cū a matre. C. de rebus alienis non alienan. l. ſi venditio. ⁊ de hoc qñ ius ſuperueniens autori meo proſit mihi. dixi. l. a Titio. ſ. de rei vendicatione. ¶ Ex lec. ant. ¶ Dominium ſuperueniens obliganti confirmat pignus, ſed dominiū heredis non confirmat pignus teſtatoris, niſi accommodaſſet cōſenſum heres, aut eſſet mentitus in domino. h. d. ſm gl. ad qđ facit. l. ſi ſine. C. ad Velleia. Vel dic ſm Guli. dominium ſuperueniens obliganti cōfirmat pignus, ſed dominiū heredis nō confirmat pignus teſtatoris ſimpliciter pignoratum. ſecus ſi cum aſſertione dominij: qꝛ non poteſt allegare de mendacio teſtatoris hoc dicit ſm Guli. ſed de errore bene poſſet allegare. vt. l. j. ſ. de conſti. pec. ¶ Nota ꝙ res heredis nō venit in obligatione teſtatoris. cōcor. ꝗ. de pign. l. Paulus. ⁊ vide Cy. in. l. aſſiduis. C. qui potio. in pig. hab. ⁊ vide ſimile. ꝗ. de manumiſ. teſt. l. qui habebat. §. ſi. ¶ No. ꝙ heres non poteſt venire contra confeſſionem teſtatoris. iſtud eſt verum: qꝛ hic teſtator fuit in dolo ⁊ in mendacio. ſecus vbi non eſt dolus: qꝛ heres pōt ꝓſequi ius ſuum non obſtante facto teſtatoris. vt. ꝗ. de diuer. tem. preſcri. l. an initium. §. ex facto. ¶ No. in iſta lege quid habeat proba
a reagens in hypothecaria[a] qđ dic vt. ꝗ. de probatio. l. ante oīa. ⁊ per Cy. in. l. cum res. C. ſi alie. res pignor. da. ſit. ⁊ in Specul. de obliga. ⁊ ſol. §. conſequenter. verſ. ſed quid. ⁊ per Dyn. inſti. de actionibus. §. ſeruiana.

Creditor iudicio. Si creditor vendat pignus dꝫ ſuperfluum precij reſtituere, non aūt dꝫ emptorem delegare. h. d. ¶ In gl. ij. ibi exegerat. iſta ſolu. eſt falſa, qꝛ ſi creditor exegiſſet precium: fruſtra ageretur de legatione emptoris cum emptor ad precium non ſit debitor. quare reprobatis oībus ſolutionibus tene antepenul. ſolut. ibi. vel ibi, non fuit in culpa pro qua ſol. facit. ſ. e. l. ſi debitor. §. fina.

Pignori. Si creditor eſt in culpa non reſtituendo debitori inſtrumenta pignoris, tenetur debitori ad intereſſe. Sed ſi creditori culpa imputari non poteſt, tunc debitori non tenetur. h. d. ¶ Not. tex. in ver. opera antem. nam hic habes caſum in quo pōt agi pignoratitia actio. ante pecuniam ſolutam per debitorem. illud ergo quod habuiſtis. ſ. eo. l. ſi rem. §. omnis. ꝙ ad hoc vt competat pigno. dꝫ pecunia integre eſſe ſoluta dꝫ intelligi quando agitur pigno. ad hoc vt res pigno. reſtitueret̃. Sed ſi ageretur pignora. ad dāna que debitor eſt paſſus propter factum creditoris, tunc poteſt debitor agere actione pigno. ante pecuniam ſolutam. caſus eſt hic. ¶ Ex lectu. antiq. ¶ No. ꝙ creditor qui habet inſtrumentum per quod pōt probari latitudo iuris dꝫ facere ei copiam de ipſo. Item non obſtante quod quis pignorauerit aream pōt ibi edificare. Item not. ꝙ pignoratitia poteſt moueri etiam ante ſolutio. debiti. ¶ No. hic etiā ꝙ latitudo finiū probat̃ hic per inſtrumētum.

Titius cum pecuniam. Dānum datū in pignore autoritate officialis nō pertinet ad creditorē qui nō deprehenditur in culpa. h. d. ¶ No. ex hoc. §. ꝙ officialis pōt accipere res priuatorū propter publicam neceſſitatē, qđ tñ dꝫ intelligi data mercede, vt. l. item ſi verberatū. §. j. ſ. de rei ven. ſ. quemadmo. ſer. amit. l. ſi locꝰ. §. j. de his qui premi. li. ac. l. j. ⁊. ij. ⁊ per conſequens videtur hic caſus ꝙ quando officialis vult facere iuſtitiam de aliquo, poteſt accipere aſinū a ruſtico vt in eo portetur malefactor. ¶ Sed quero an officialis poſſit accipere aliquem, vt vadat ad decapitandum aliquem, ſitq̄ illi carnifex, qui tamē prius non erat. doc. tenent ꝙ ſic, ſi eſt vilis perſona, ar. in aut̃. de ſanctiſ. epiſ. §. monachus tene menti.

¶ Explicit liber. xiij.

¶ Incipit liber. xiiij.

¶ De exercitoria actione. Rubrica.

¶ Gl. Rubrice ibi, idē in alijs ⁊c. Qualiter exercitoria actio ⁊ alie actiones ſequentes in ſequentibꝰ titulis ſint acceſſorie, dic vt. C. e. in rub. ⁊ ibi gl. Item ſumitur ar. ꝙ legatus poteſt ſubdelegare patiente ordinario ſecundum Guli. Et ꝙ procurator ad litē poſſit ſubſtituere ante lit. conteſta. patiente dño: qꝛ patientia hꝫ vim mandati. facit qđ no. Inno. de reſcri. c. ex parte decani. Sed contrariū videatur, ꝙ patientia tenet medium, nec eſt proprie conſenſus, vt. ꝗ. e. l. j. §. ſi is qui nauē. non obſt. iſte. §. qꝛ hic mādabatur patientia in actu licito, ſecus in illicito. communiter docto. approbant primam partem.

Vtilitatem. Exercitor ſeu dominus tenetur ex facto magiſtri per eum iam prepoſiti, ſicut tenet̃ dñs pro facto inſtitoris cū ſit eadem ratio ⁊ maior. h. d. ¶ In text. ibi, ignari. ſ. vos mercatores cū magiſtris nauiū ſm Iac. đ Are. ¶ In tex. ibi, cuius ſint cōditionis, ipſi magiſtri nauiū dic. ſ. liberi, vel ſerui ſm Iac. de Are. ¶ In tex. ibi, quales dic. ſ. diuites, vel pauperes ſecundum eundum Iacob. ¶ No. ex hoc tex. in princ. primo quod ea que ſunt manifeſta, non indigent commendatione. ¶ Secundo not. in verſic. cum ſit maior ne
b ceſſitas. quod argumen. a minori licitum eſt[b]. ¶ In gloſ. ad idem. in aut̃. multomagis. C. de ſacroſan. eccle. ſi mulier. argu. a maiori licitū eſt in iure, vt. l. j. C. de eſtimatoria actio. ¶ Tertio no. ex hoc tex. in ver. quippe. quod ex loco ⁊ tempore diuerſum quid ſtatuitur. ¶ Sed contra oppo. de. l. ſuperuacua. C. de tempo. in integ. reſti. Sed reſponde ꝙ quandoq̄ ex diuerſitate temporis ⁊ locorum non inducitur diuerſitas diſpoſitionis. ⁊ ita loquitur ibi quādoq̄ ex diuerſitate temporis ⁊ locorum inducitur diuerſitas rationis: ⁊ tunc inducitur diuerſitas diſpoſitionis, ⁊ ita hic. ¶ Ex lectura antiqua. ¶ In text. ibi, nam interdum. ⁊ eſt argu. ꝙ ille qui non potuit plene deliberare facilius preſumitur erraſſe, quam ille qui conſulte reſpondit ſecundum Guli.

Magiſtrum nauis. Magiſter obligat dñm ex omni facto ad qđ per dñm eſt ꝓpoſitus, nauta vero obligat dñm ſoluꝫ ex delicto. ¶ Item non inſpicitur cuius conditionis ſit magiſter. h. d. ¶ In tex. ibi totiꝰ. i. gñalis gubernatio. ¶ Ibi etatis. No. ꝙ non intereſt cuius etatis ſit ille quo ad mandatum ad negocia. idem tenet gloſ. in. l. j. §. pueritiam. ff. de poſtulan. ſecus in iudicijs. ⁊ adde quod not. in cle. ij. de probat.

Magiſtrum autem acci. Magiſter nauis hꝫ ꝓtātem alium magiſtrum ſubſtituendi: ēt ſi ſibi fuerit prohibitum ⁊ ex perſona ſubſtituti dñs nauis tenebitur ſicut ex perſona ſubſtituētis. h. d. vſq̄ ad. §. non autem. ¶ Nota in verſ. quid tñ. caſum quod prepoſitus ab vno pōt vnum alium ſibi ſubſtituere cōtra expreſſam dñi voluntateꝫ, qui cū prepo

a ¶ Hypothecaria. Vid Iaſo. May. inſt. de act. §. item ſeruiana. nume. lxxxix.

b ¶ Eſt. Adde Card. in cle. j. §. oīa. de pen. ⁊ in cle. j. in ꝓnc. vbi etiam per gloſſ. de relig. ⁊ venerat. ſanctorum.